

Mr. J. Petravičius
2006 46 St.
Kenosha, Wis.

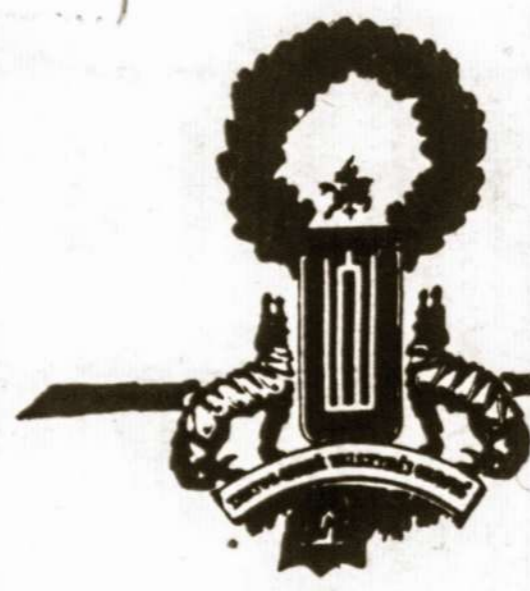
1964 m.

L.L.

1964 m.

APLANKYKI, partizane,
Laisvės karžygių kapus
Ir sodink ten baltą rožę,
Kai nuo girių vėjai pūs...

Pasodinęs ją vis laistyk,
Kad nevystų alкана,
Te ji žydi, te ji kvepia,
Laisvės džiaugsmo kupina...



Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjuda

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL.

Telef: FR 6-5416

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

EINA XVIII METUS

1964 SAUSIO - JANUARY 8

Nr. 1(919)

O, Tėviške!
Kokia graži Tu!
...Gražesnė Tu,
kaip visos karalystės!



Sibiro tremtinės žodžiai



SVEIKINAME VISUS LIETUVIUS

1964 metų lapas, kuri atverčiame, atrodo, mums nebus rožėmis klotas. Sunki kova už Lietuvos laisvę, lietuvių išlaikymą ir prieš pastangas ardyti mūsų gretas lydės mus ir mūsų pastangas per šiuos naujus metus.

Čia nereikėtų išleisti iš akių fakto, kad tik kovos sunkume yra išbandomos asmenybės. Rožėmis klotu keliu lengvai gali žygiuoti ir dvasios ubagai; kliūtys yra didvyrių mokykla ir sunkiai pasiektas tikslas vainikuoja laimėjimą ir laimėtojus didvyrio aureole.

Kai 1918 metais mūsų tauta kilo laisvam gyvenimui ir griebėsi ginti savo laisvę, argi nebuvo "išminčių", kurie kuždėjo visais pasauliais - tuščios jūsų pastangos... juk apie Lietuvą pasaulis pamiršo... nie kas jos nebeprisimena... jūsų tik saujelė... tai tik "litvomanų" - kelių pramušagalvių avantiūra...

Bet gyvenimas parodė, kad galima ir tokiomis aplinkybėmis išsikovoti laisvę, kai tai kovai nesigailima ryžto ir aukos.

Niekas nieko pasaulyje neduoda veltui, nedavė ir tada veltui mums laisvės. Šimtai geriausių tautos sūnų - Kūrėjų savanorių, pasišventėlių idealistų nebudami sunkios padėties ir atiduodami aukščiausių kainą - net savo gyvybes ir sveikatą, - atnešė Lietuvai laisvę!

Tauta laisvojo gyvenimo laikotarpyje subrendo dvasiškai ir sutvirtėjo ekonomiškai. Kai atėjo į pasaulį naujoji audra - II pasaulinis karas, jo sukuriuose mūsų tauta parodė savo meilę laisvei 1941 metais, vėliau 1944-49 m. neišpasakytą atkaklumą

ir didvyriškumą gindama savo teises ir laisvę. Tūkstančiai žuvo puikiausių tautos vaikų, tūkstančiai buvo išmarinti baisiose barbariško komunizmo koncentracijos stovyklose. Bet tauta išliko ir po tokių baisių nukraujavimų ten prie Baltijos ir išliko ryžtinga iki šių dienų ginti savo teisę būti tauta, būti lietuviais!

Prasidėjusi 1941 metais kova nė-

A. J. KAULĖNAS

ra b a i g t a . Pakito tik ginklai. Toje kovoje aktyviai dalyvaujame ir mes, išeivijoje atsidūrę lietuviai. Ne vieną sunkią valandą teko ir mums pergyventi. Buvo nusiminimo ir ūkanotų dienų. Betgi kovos dvasia, bent iki šiol, neapleido didžiosios dalies išeivijos. Mes dar nepagaili-

me nei savo triuso, nei energijos, nei aukos - pinigų, kad pavergtos tautos balsas būtų girdimas laisvojo pasaulio sostinėse, išlikdami aktyvūs kovotojai už tautos laisvę, kartu išliekame aktyvūs ir kovoje su komunistiniu imperikalizmu.

Atversdami naują 1964 metų lapą mes susiduriame su kas kart labiau besiniaukiančiu dangumi laisvei,

garbingumui ir krikščioniškos moralės principai lengva širdimi keičiami į pelną ir auksą, gyvenant tik šia diena.

Mums reikės daug valios jėgų šioje sąlygose ryžtingai tęsti laisvės kovą. Gal ne vienas iš mūsų gretų nusiminęs numos ranka tardamas - nebeverta... Mūsų priešas padvigubins savo pastangas ardyti mus, kiršinti ir skaldyti, pakišdamas kas kart naujas neviltingas keliančias mintis ir tiesdamas savo kruviną, mūsų brolių ir seserų kraują, ranką... bendradarbiavimui.

Atsakykite jam - mes išversime! Mes nenustosime kovoje už laisvę! Mūsų tauta turėjo daug sunkių ir gal net beviltiškų valandų, bet ryžto vyrai ją išvedė į laimėjimus, išves ir dabar! Tik nesileiskime supiodomi, sukiršinami, tik neįsileiskime visus laimėjimus pražudančio nusiminimo į savo širdis!

Esame garbingos bočių žemės ir tautos ainiai. Esame kovos linijose ir kol ta kova eina, - pamirškime visa, kas mus gali skirti, susijunkime, ištieskime broliui ranką ir suspauskime savo kovines gretas šventai tikėdami, kad kovą laimėsime!

Tada mūsų darbai bus našūs ir vaisingi, nes mes tebūsime vienos ir vieningos tautos, vedančios žūtubūtinę kovą gyventi ar mirti, vaikai!

1964 metai jau su mumis. Nepamirškime - jie mums yra kovo s metai, ne poilsio. Mes tik tada galėsime nurimti ir pailsėti, kada kalne Gedimino Vytis pleveuos!

DU PASAULIAI

Komunistų laikysena prez. Kennedy nužudymo atžvilgiu

Rašo: J. Kadagys

mo, sveikimo nuovokos žmogus dar galėtų tikėtis iš Maskvos kitokio išaiškinimo?

Šiaip ar taip, bet šios biaurios ir brutali žmogžudystės šešėlis vis tik krenta ant Maskvos ir jie tatau puikiai jaučia! Juk jei reikalas ir būtų visiškai aiškus ir galima būtų be jokios abejonės patikėti, kad ši žmogžudystė buvo suplanuota ir įvydyta vieno paties Oswald, net ir tada tektų pabrėžti, jog tas nusikaltimas yra vistik atliktas ne kiencito, o komunistų ideologijos auklėtinio. O jei už Oswald nugaros stovi kas nors daugiau, tai ten be kitų ir vėl galėtų būti tik avantiūristas, nemažesnis komunizmo fanatikas kaip pats Oswald, Maskvos draugas ir globotinis - Castro! Pagal to žmogaus galvoseną, psichologiją ir jo

tikslus, prez. Kennedy jis galėjo laikyti savo mirtinu priėsu... o Oswald buvo juk Castro gerbėjas.

Kas buvo ar yra šios baisios žmogžudystės šešėlyje vis lieka neaišku. Tyrinėjimo daviniai, o ypač FBI raportai viešai neskelbiami, tas, žinoma, duoda pagrindo įvairiems speulijimams. Apskritai, visas šio nusikaltimo aiškinimo procesas vistik eina kaž kokios gan įtartinos, paslapties šešėlyje... Kad šiame nusikaltimo aiškinyje yra daug neaiškumu galima spręsti dar ir iš to, jog prez. Johnson rado reikalo paskirti specialią komisiją, kuriai vadovauja pats Vyr. Teismo pirmininkas Warren. Šiaip ar taip bebūtų, bet jau iš pat pradžių buvo aišku, kad tai buvo darbas komunisto Oswald. Ir keista... ta aplinkybė kažin kaip šio krašto spaudos ir pačios vyri ausybes kol kas veikia visai neiš-

- nukelta į 6 puslapį -

IŠ PRAEITIES TAVO SŪNŪS
te stiprybę semia

IMPERFECT IN ORIGINAL

Nejaugi mūsų tėvynės meilė ir tautinė garbė ir čia slopinama lenkų? Kur mūsų vadai ir ką jie daro?

Vilniaus Krašto Lietuvos Sąjungos Centro Valdyba, ryšium su Vašingto ne rengiama Šiluvos Marijos vardo koplyčia, yra iškūrusi žemiau spausdinamą PRO MEMORIA vysk. Brizgiui, iš kurio, deja, nesulaukta jokio atsakymo. Supažindindami su Pro Memoria turiniu, išvadas paliekame pasidaryti mieliems skaitytojams.

PRO MEMORIA

Mes, Vilniaus krašto Rytų ir Pietvakarių Lietuvos sričių lietuviai, gyveną laisvame Vakarų pasaulyje, nuolankiai prašome mūsų garbingąjį Ganytoją, J. E., pakeisti iškūrinį savo nusistatymą, kas liečia Lietuvos paminklinės koplyčios Vašingto Bazilikoje įrengimą su Šiluvos stebuklingosios Dievo Motinos paveiklu centriniame altoriuje. Ir vietoj Šiluvos-mes prašome, Jūsų Ekscelencijai, įrengti kitą, taip pat mūsų tautoje ir bažnyčioje plačiai, o gal ir net daugiau garsėjančią - Vilniaus Aušros Vartų Gailestingumo Dievo Motinos Koplyčią, kuri tiek istorinė, tiek tautinė prasme giliai yra įaugusi į lietuvių jausmus ir širdį.

Kaip krikščionys mes išpažįstame Jos Dieviškojo Sūnaus žmoniškos atpirkimą. Marijos kultas nūdien tapo neabejotinai mūsų širdies dalimi. Gi, kaip lietuviams-kurios konfesijos bebūtume - yra vidinio jausmų akstinis nuolat dilgęs ir žadinąs mūsų dvasinį atsparumą, ryžtą, budrumą ir tylių pasipriešinimą prieš slaviskąjį atplūdį ir mūsų kraštą, tautą ir valstybę.

Su šia Lietuvos šventove taip pat glaudžiai siejasi visas kompleksas brangių vardu, kaip antai: Vilnius, Aušros Vartai, Gedimino miestas, Lietuvos amžinoji sostinė bei Šv. Kazimiero karstas ir Vytauto Didžiojo palaikai - mūsų tautą per ilgus ir audringus šimtmečius tvirtai dvasiniais ryšiais surišo, kuriems niekad negalės prilygti Šiluva, kuri labai mažai yra kam žinoma net pačioje Rytų ir Pietvakarių Lietuvoje, o ką jau bekalbėti apie Šiluvos pasaulinį masto garsėjimą.

Tik pažvelkime į mūsų krašto praeitį ir patyrinėkime istorinius įvykius, apsiirėkimus, stebuklus ir būdnyčios pripažintuosius stebuklais garsėjančius paveiklus, matysime iš žemiau patiekto literatūros, istorinės medžiagos, jog Aušros Vartan priklausanti viena pirmiausių vietų. Štai literatūra: "Marija mums kalba", "Lietuvių Enciklopedija" ir "Marijos garbinimas Lietuvoje". Bibliografija ten pat.

II

Istoriniai šaltiniai sako, kad Aušros Vartai jau žinomi buvo nuo 16 šimtmečio pradžios. Paveiklo atsiradimo tikslios datos neturime. Gal jis yra net daug senesnis, negu jį istoriniai šaltiniai mini ar speliuoja čia nusako. Tačiau viena aišku yra, kad 16-jo amžiaus pabaigoj ir 17-to šimtmečio pradžioje Aušros Vartų Dievo Motinos paveiklas jau garsėjo įvairiais stebuklais. Ir pagaliau 18-jo amžiaus pradžioje bažnyčia jau neturėjo jokios abejonės dėl paveiklo stebuklingumo.

Taigi, jeigu stebuklai suprantami antgaminių galių apsiirėškimo prasme, tai ir skirtumų negali būti darom tarp Aušros Vartų ir Šiluvos paveiklų. Gi, lietuvių tautai, lygiai kaip ir Vilniaus Krašto Lietuvos Sąjungai, esmėje skirtumo nesudaro, kurį Marijos paveikslą begarbingumėm - Šiluvos ar Aušros Vartų. Ji vis vien mums pasiliks vienodai brangi ir meilinga Dieviškoji Kristaus Motina. Čia atsiranda esminio skirtumo tame, kiek mes galime daryti nuolaidų lenkiškoms užgaidoms patenkinti - pastarųjų naudai lietuvių tautos sąskaiton.

Gi, imant iš antrosios pusės pradėti lietuviams teigti, jog Aušros Vartų Marijos paveiklas yra mažiau stebuklingas, arba kad jis yra visai nestebuklingas - jį lyginti su Šiluva - būtų kažkas staigaus ir nebe suprantamo, nes atsitiktų taip, kad lietuvių bažnytinė hierarchija Lietuvoje protegavo garbinti kaip "stebuklingą" Marijos paveikslą grynai iš kokio tai sumetimo. Pavyzdžiui, kai kas teigia ir net LE mini galimybę, kad Aušros Vartų Marijos paveiklas yra tikras Barbaros Radvilaitės portretas, kas prilygtų lenkų dvasinės ir pasauliečių katalikų supro-

fonuotiems obalsiams, kaip antai - "Polska Wiara" arba - jeigu katalikai tai ir lenkas, ir jeigu lenkas, tai ir katalikas. Aišku visiems, kad tokie lenkų teigimai neatitinka tikrąsias o vistik gyventojų surašymo metu okupuotoj vilnijoj lenkų valdžia šiuc obalsiu labai plačiai pasinaudodavo.

III

Jūsų Ekscelencija, lietuviai padarytų didžiausią tautinę klaidą, atsiakydami nuo Aušros Vartų paveiklo talpinimo Vašingto katedroje, motyvuodami, jog lietuvių koplyčia esanti konfronte su lenkų koplyčia, vengiant pastarųjų galimų aiškinimų, jogei šios abi koplyčios lenkams priklausau. Atseit, lenkų pastangomis abi koplyčios įrengtos. Tai yra - Vilniaus Aušros Vartų ir lenkų Čensto kovos.

Politiškai - lenkai nuolat tiesia savo imperialistines rankas į mūsų Vilnių ir Lietuvos Pietvakarių žemes ir tuo pačiu į Aušros Vartus, kaip jiems priklausanti nuosavybę. Todėl mes, Vilniaus krašto lietuviai, manome ir esame tikri, kad pasaulis puikiai pažįsta Lietuvą ir žino jos istoriją, tad ar yra prasme patiem lietuviams savo valia rauti tai, kas jau per šimtmečius yra įaugę į lietuvių širdį? Kitu atveju, Jūsų Ekscelencija, mes būsime kapitulavę mūsų pagrindiniame gynybos avanposte - Vilniuje, pradėdami Aušros Vartų Gailestingumo Dievo Motinos šventovę ir tuo pačiu leidžiant

blėsti žmonių tikėjimui ir pamaldumui į Aušros Vartų Stebuklingąjį Marijos paveikslą, kas reiškia Vilnijos lietuvių nutautinimo greitinimą ir durų atvėrimą lenkomanijai į Rytų ir Pietvakarių Lietuvos žemes ir žmones. Bolševikai irgi nekuriats kitais tikslais ir sumetimais ištrėmė Žagarėn Vilniaus vyskupą, vilnieti, Julijoną Steponavičių - anksčiau vengdami leisti jį Vilniuje net konsekruoti vyskupu. Tai patys už save kalbą faktai, su kuriais lietuvių privalome skaitytis, norėdami užvert duris prieš slavų itaką, ir apsisaugoti nuo lenkiškojo preteksto vadinti Lietuvą be Vilniaus pilna to žodžio prasme "Kowienka Litwa", nes mes iš Didžiosios Lietuvos be Aušros Vartų pasauliui ir lietuviams negalėsime nieko tolygaus parodyti ir duoti ateičiai veržlumo savo tautai.

IV

Jei jau lietuviams teko garbė laisvu pasirinkimu įrengti istorinę koplyčią Bazilikoje, kaip visos tautos dėkingumo paminklą, tai ją ir puoškime Lietuvai palankiausia prasme. Žinoma, jeigu jau laisvas pasirinkimas koplyčiai įrengti JAV dvasinės hierarchijos yra aprūbežiuotas, o gal net Vatikano sluogsnių na dojamas tam tikras pageidavimas, nurodymas ar net tiesioginis spaudimas vykdyti tai, ką jie nurodo, bet ne tai ką patys lietuvių laisva valia pasirinkti gali - skelbkite viešai

"Nepriklausomos Lietuvos" karikatūra ant okupanto slidžių

RAŠO - VINCAS MEŠKULIS

Laisvės Kovų Kūrėjas - Savanoris

Pirmininkas p. A. Misiūnas, pristatydamas p. Narkeliūnaitę, tarp kitų dorybių, pabrėžė susirinkusiems (pačios prelegentės jam asmeniškai pasakyta, dar mums nežinoma, naujieną) žinią: ... kad sovietų pareigūnai, sutikdami p. Narkeliūnaitę, kaip "Draugo" korespondentę JTO ją vadina "Nezavisimaja Litva", tai yra - "Nepriklausoma Lietuva". ... Vadinasi, visoms aliuzijoms išsklaidyti ir didesniais savo patriotiniams orumui pakelti, Salomeja, pagal jos pačios patiektais žinias ir norą, buvo pareklamauta "Nepriklausomos Lietuvos" gyvuoju. ... simboliu.

Tačiau dalykų eiga ir laikas visai ką kitą rodė ir rodo:

Pirma, - jei sovietų pareigūnai JT pasityčiodami ir būtų Salomeją vadinę "Nezavisimaja Litva", tai tikriausiai ne kaip simbolio prasme, bet... pašaipos. Antra, - labai ir labai abejotina, kad ji taip buvo vadinama,

J. AUGUSTAITYTĖ - VAIČIŪNIENĖ

Trys Karaliai

Toks raštas išskaityti ne mūsų galiai, Nors tūkstančiai naktų, kaip stebime žvaigždžių kelius, Kaip dykumoj paklydę klaidžioja karaliai Ir miršta vilkstynės kuprių pas šulinius gilius.

Po tos nakties, kai erdvės stebuklingai grojo, Iš tų karalių buvo likę trys gyvi, Kurie pavargę ir ištroškę prie angos sustojo Sukrautais savo krašto turtais nešini.

Kelionėje pavalgyt nusipirkti negalėjo: Bevertės brangenybės ir auksiniai pinigai. Jau amžių dvidešimtį nuo tada praėjo, Karaliai keitėsi, tironai ir vergai.

Jeigu ne duona piemenų - be raugo, Nė čia nebūtų radę gyvojo vandens, Nei kipariso, kurs iki dangaus išaugo - Padėti galvai peržėlusio samanom akmenis.

Jei mes žinotume, kaip leisis amžių rytas, Ar jie suspės pargrįžt į savo paliktus kraštus... Tik randam pėdas dar neužpustytas, Išpaustus miestų vartuose pirštus.

šiuos faktus tikintiems ir visai plačiai lietuvių išsivijai, o ji savo ruožtu darys intervenciją ten kur reikia, net iki Šventoj o Sosto imtinai.

V

Taip pat VKLS daro prielaidą, jog Lenkijos primo kardinolo Višinskio apsilankymai Romoje yra glaudžiai susiję su Lietuvos religiniais bei patriotiniais interesais ir jo veikimo pasekmės Lietuvos prisikėlimo atžvilgiu bei Lietuvos reprezentavimą prie Švento Sosto - laiko negatyvia prasme. Mūsų katalikiškoji spauda tiek daug rašo apie Lenkiją ir jos kardinolą Višinskį ir taip retai kada teuzšimena apie lietuvių bolševikų nukankintus ir gyvuosius šiaupus ir anapus uždangos. Kodėl taip yra? Argi mūsų tauta neišsiugdė garbingų vyskupų, dvasiškių ir pasauliečių, kurie pelnijo pas Dievą ir pas žmones sau ir tautai kankinių vainiką ir prilygstančių ar net pralenkiančių Višinskį - Stepinačių, Beranų ir Mindsenti? Tai keistas ir negatyvus kovojančioje tautoje reiškinys, kursai nusako apie mums šio išgalėjusį vergiškumo jausmą, apatią, nusivylimą ir neryžtingumą kovoje už savo prigimtas teises, kadangi jaučiamės mažyčiai, menkučiai ir nepripygsta titanimas. Dėl to visi kiti visad atrodo mums, kad yra mus pralenkę tiek karo žygiais, tiek taikos darbais, tad vertingesni už mus. Gal ši lietuvių kuklumo ir savųjų didžiavųjų neįvertinimo ir

nevertinimo yda prileidžia manyti, kodėl Lietuva, kovojusi ir gynusi per ilgus amžius krikščionybę nuo mongolų, šiandien neturi nei vieno kardinolo?

VI

Jei Vatikanas motyvuoja, kad dalis Vilniaus srities grąžinimo ir prijungimo Lietuvai 1939m. dar nėra taikos konferencijoje pasirašytas ir formaliai pripažintas Lietuvai (Formaliai nebuvo pripažinta Tautų Sąjungoje nei lenkams Vilniaus krašto smurtu pagrobimas, o Hagos Tarp. Teisingumo Tribunolas savo sprendimu teisiškai įrodė pasauliui Vilniaus priklausomybę Lietuvai, kaip jos amžiną sostinę su visa Rytų ir Pietvakarių plačiąja teritorija), tai kyla klausimas, kaip tada laikytina Šventojo Sosto laikysena Lenkijos Oderio - Naisės linijos atžvilgiu, kur naujai prijungtomis teritorijoms aprobovo ir pripažino lenkų bažnytinės vadovybės administratyvumą?

VII

Mes per Jūsų Ekscelenciją kartu kreipiamės į visus laisvojo pasaulio lietuvius, prašydami jų pakelti balsą ir vieningai ginti mūsų tautos ir valstybės reikalus, kurie veda ir skatina bolševikų okupuotos Lietuvos prisikėlimą laisvajame Vakarų pasaulyje. Nes būtų didžiausia istorinė klaida ir mūsų religinis-tautinis nesubrendimas atsisakyti ginti mūsų pačių ir tautos gyvybinius interesus turint mintyje, jog lietuvių ir lenkai esą to paties tikėjimo, atseit, broliai Kristuje, kad paaukotumėm savo šventenybes kitos tautos interesų labui. Per tikėjimą lenkai kėsi nasi į Vilniaus kraštą ir Aušros Vartus. Tikėjime gi, mūsų manymu, Aušros Vartai, kaip ir Liurdas ar Fatima priklauso visam pasauliui, tačiau toji maloni vieta, matuojant žmogišku mastu, priklauso: Liurdas Prancūzijai, Fatima Portugalijai, o Vilnius su savo Aušros Vartais Lietuvai.

VIII

Kaip Roma katalikams, taip Vilnius lietuvių tautai yra amžinasis miestas. Todėl neuostabu, kad jau prieš 300 metų Lietuvoje Aušros Vartų Marijos garbei buvo giedamos gražiausios giesmės: "Gedimino pilies apsauga tvirtovėje", "Viso Vilniaus laimė vienintelė", "Marija Vilniaus gynėja", "Gynėja didžiojo miesto Gedimino" ir tt. (iš Hilerijono rinkinio 1744 m.) Tie pavyzdžiai mums aiškiai rodo, jog Aušros Vartų Dievo Motina ir Jos garbinimo kultas mūsų tautoje reiškia, tikrąją to žodžio prasme, mūsų krašto Amžinosios Sostinės Vilniaus gynėją, tai reiškia, Lietuvos gelbėtoja ir kar tu visos tautos globėja. Štai kodėl šiandien lietuviai privalėtų ir pagerbti ir jamžinti Vašingto katedroje Aušros Vartų Motinos paveikslą.

IX

Šiame punkte VKLS Centro Valdyba prašo vysk. Brizgį pakeisti savo nusistatymą ir vietoj Šiluvos Marijos paveiklo panaudoti Vilniaus Aušros Vartų Mariją, baigdamas šį punktą šiomis eilutėmis: bolševikų okupuotoje ir padalintoje Lietuvoje juk žmonės girdi mūsų transliacijas, kurias keli radio siųstuvai perduoda į Lietuvą... mes žinome kokį didelį ir skaudų smūgį ir nusivylimą turėtų pakelti Rytų - Pietvakarių ir Vakarinių sričių žmonės sykį išgirdę žinią, kad mes JAV gyveną išsivijai vietoj Aušros Vartų Marijos paveiklo būsime pasirinkę tolimą ir mažai to krašto žmonėms pažįstamą Šiluvos Madoną. Ir tai tokiu kritišku momentu, kada tėvynėje bolševikų kryžiuojamos tautos akys ir viltys tebėra nukreiptos į Aušros Vartų Mariją.

Po dar kelių įtikinančių argumentų panaudojimo, Pro Memoria baigiamas taip:

Todėl mes giliai tikime, kad Rytų ir Pietvakarių Lietuvos sričių tautiečių prašymo balsas Jūsų Ekscelencijos bus išgirstas, atydziai svarstomas ir teigiamai išspręstas, rengiant Vašingto Bazilikoje lietuvių tautos kančionius atžymėti paminklinę koplyčią, atsisakant Šiluvos Dievo Motinos paveiklo, jį pakeičiant Aušros Vartų Stebuklinguoju Gailestingumo Dievo Motinos paveiklu centriniame altoriuje.

Seka visa eilė parašų -

- nukelta į 7 puslapį -



LAISVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.
Published bi-weekly on Thursdays
by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igaliotas leidėjas - V. KAČINSKAS

Redaktorius - A. J. KAULĖNAS

Administratorius - K. RADVILA

Prenumerata metams \$ 5. Atskiras numeris 20 c.
Subscription per year \$ 5 20 c. per copy

GARBĖS LEIDĖJAI: J. Bagdonavičius, St. Jakubickas, J. Lietuvnickas, Dr. K. Liutkus, Br. Macianskis, Dr. V. Misiulis ir L. Virbickas

NAUJŲ ŠŪKIŲ, NAUJŲ DAINŲ REIKIA!

Lapkričio mėn. "Karys" kviečia susidomėti konsulo P. Daužvardžio pasiūlymu; susirasti ir iškelti mūsų visuomenėje kokį nors trumpą, aiškų, visiems priimtina patriotinį šūkį, kuris būtų kaip kelrodis, kaip žvaigždė vedanti į tikslą, kovojant dėl Lietuvos laisvės. Panašiai, kaip buvo kovota dėl sostinės su galingu, visų pamėgtu šūkiu - "Mes be Vilniaus nenurimsim!"

Iš tikro tai labai aktualus pasiūlymas ir reikėtų nedelsiant jį vykdyti. Žinoma, pirmiausia tą reikalą išpopuliarinant per spaudą, kad visi susidomėtų ir galėtų dėl jo pasisakyti, pareikšti nuomonę ar pageidavimus. Kuri organizacija imsis šio darbo?

A. Valatkaitis ("Draugo" lapkr. 5) iškėlė labai svarbią ir tikrai naują mintį, kurią turėtume nepraleisti ne girdomis: reikia sukurti naują tautinę dainą!

Taip, mums reikia - mūsų dabartinėse ypatingose sąlygose - visai naujos patriotinės giesmės, kuri tinkamai išreikštų mūsų dvasią ir siekiimus. Tokios giesmės, kuri būtų drąsi ir jaudinanti, kaip revoliucijos

marseljetė, kuri savo žodžiais ir gada uždegtų tautiečių širdis, kuri būdintų iš apsnūdimo ir teiktų kovą - gogos gyvybės mūsų visuomenei. Ši idėja taip gera, kad net keista, kaip mes lig šiol tokios giesmės dar nepasigedome. O dabar jau reiktų nedelsti.

Kaip tai pasiekti? Kuri nors organizacija, pavyzdžiui šauliai (o gal ir bendruomenė - jei jos kultūrinis skyrius išbristų iš biurokratizmo ir tą turį veiksmingesnis) - tepaskelelia konkursą poetiniam dainos tekstui atrinkti. Tikėtina, kad poezijos kūrėjai atsistų medžiagos pakankamai. Tik, gal būt, geriausia vengti "slaptų konkursų", nes jis vistiek nebūna pakankamai slaptas, o antra, rimti autoriai, kiek girdėti, nelabai linkę užrištomis akimis "gužinėti".

Į jūrą komisija dainos tekstui išrinkti kvietini ne vien poetai, bet būtinai ir muzikai, o taip pat ir atstovai iš visuomenininkų, kad būtų visapusiškesnis sprendimas.

Žodinių tekstų atrinkus, vėl reikia konkurso keliu sukurdinti melodiją. Ir dar trečias žingsnis - išpopuliarinti per spaudą, per draugijas, per viešus parengimus, kad nauja daina tikrai pataptų visiems žinoma ir arti-

ma. O ir dainuotume paskui tą dainą pasiryžimais stiprėdami, širdimis išsijungdami, dvasią gaivindamies, vilimi išidegdami... Gana melancholijos ir dejavimų, o reikia stipraus, kovingo žodžio ir gaidos! Reikia sužadinti daugiau gyvybės, jėgos ir pasitikėjimo ugnies!

Taip, šauliams labai pritaikytą šį žygį pradėti.

Tėvai, ypač kurie toliau nuo centrų gyvena, labai pasigenda spaudoje korkečių žinelių apie vaikų tautinį auklėjimą. Ilgų teoretinių pamokslų, filosofinių sieksninių straipsnių dar pasitaiko laikraščiuose, bet jie nedaug pagelbi. O galėtų, pvz. mokytojai, kurie dirba dabartinėse vargo mokyklose, viešai pasidalinti savo žiniomis ir patyrimu. Kurios lietuviškos knygelės kurio amžiaus vaikams labiau teiktinos, kurios itin jų mėgiamos?

(ir kurios gaunamos pirkti?) Kaip sėkmingiau išmokyti Lietuvos geografijos? Koki žemėlapiai, koki piešiniai - brėžiniai, vietovardžių mšlės, beletristiniai skaitiniai vartotini? Taip pat ir mūsų tautos istorinius faktus - kurie eilėraščiai ar prozos veikalai padeda lengviau vaikams įsisavinti, susidomėti, išmokyti? Kaip įpratinti prie lietuviškų poterių ir maldaknygės (kaip lietuviškos mokyklos "įbruka jiems angliškų poterių")?

Pavyzdžiui, vienoje šeimoje didelėm raidėm sienoje iškabintas "10 Dievo įsakymų" - vaikai lengvai išmoko ir išidėmėjo be ypatingų pastangų.

Juk mokytojai, tur būt, daug turi įvairių "pedagoginių išradimų", kurie mūsų emigracinėse sąlygose gali būti pritaikomi ir naudingi, tad pravartu, kad visa tai neliktų vien jų vienu paslaptis, bet - skelbiama kartas nuo karto spaudoje visų žinia. Dažnai tėvai labai nori ką nors veiksmingiau daryti, bet nežino kaip. O jei kuris dienraštis, pavyzdžiui, kas savaitę atvertų bent vieną skiltį šiam taip aktualiam reikalui - tautiniam auklėjimui būtų daug pasitarnautas. Kuris nors Čikagos mokykloje dirbęs mokytojas galėtų lengvai apsiimti vadovauti, ypač jei nereikėtų rašyti jokių ilgų mokslisų straip-



Prie Lietuvių Fondo sudarytoji Informacinė Talka su LF Valdybos pirmininku T. BLINSTRUBU ir LF Valdybos sekretoriumi ir informacini jos vedėju J. VAICIUŪNU, pirmojo posėdžio metu. Iš kairės (1 eilė) St. Daunys, T. Blinstrubas ir J. Vaičiūnas. (2 eilė) Vl. Būtenas, Al. Baronas V. Kačinskas ir Alb. Valentinas. Nuotraukos traukta J. Vaidelio ir V. Račkausko. Nuotrauka - V. Noreikos

nių, o tik - trumpus, konkrečius patyrimo faktus rinkti ir skelbti. Jau bent reiktų protarpiais tėvams prausti, kokias lietuviškas knygas reikia savo vaikams nupirkti, t. y. kokią yra rinkoje, kurios kuriam amžiui labiau tinka ir tt. Iš viso šioje srityje reikia laukti kokio nors pagyvėjimo - iš švietimo vadovybių, iš mokytojų, iš redakcijų pusės. O ne vien tėvų kaltinti, kad jie tautinio auklėjimo srityje apsilėidžia. Kalti ir tie, kurie gali suteikti pagalbą, bet laukia, kad tėvai patys vieni vis las kar-

tas iš naujo "amerikas atradinėtų": nuo ko pradėti, kokių pavyzdžių imtis, kurl os priemonės veiksmingiausios? J. RUTKUS

JAU PATS LAIKAS ATNAUJINTI PRENUMERATĄ!
Pats laikas dalyvauti didžioje talkoje - surasti bent vieną naują skaitytoją! Metams tik \$ 5!

"Vienybė" spiovė tautai į veidą!

Joks lietuvis iki šiol dar neišdrįso mesti tokių baisių kaltinimų žudomai tautai, išskyrus tautos išgamas komunistus tarnaujančius už grašius maskoliams. „Vienybė“ pasekė jų pėdomis...

Lietuvių tautai niekinti "Vienybė" pasirinko dar vieną priemonę - laisvų skyrių, į kuri dedami šmeižiantieji, nieko bendro su tikrove neturintieji, "žinovų" rašyti "Laiskai". Viena iš tų paskutiniųjų pamfleto, kaž koks komunistų agentas, gavęs "Vienybės" redaktorių palaiminimą, įžuliai teigia, kad:

"Jei suskaitytume kiek bolševikai lietuvių nužudė per pirmuosius okupacijos metus (įskaitant išvežtuosius) ir kiek už tai buvo lietuvių rankomis (m. p.) nugalabytų komunistų ir žydų, netgi visai nekalbėdami apie 10 žydų ir komunistų galvų". Spausdindamas šį savo virtuvėje rašytą "laiską" "Vienybės" redaktorė visai spiauna visai lietuvių tautai į veidą. Šlykščiausiai melu jos, išiteikdamos Kremliaus pakalikams, šmeižia ne tikta išveiviją, bet ir visus be išimties lietuvius. Suktas, enkavedisto vaizduotėje sukurtas, paskvilis siekia pažeminti ir suniekinti kiekvieną lietuvių - nesvarbu kur jis bebūtų: išveivijoje, pa vergtoje Lietuvoje ar Sibiro taigoje, ujamas enkavedisto rankose laikomos nagaikos.

Tysliavienė ir Narkeliūnaitė savo prieraišu, esą: "Laiskų skyriuje telpanti medžiaga nebūtinai atstovauja redakcijos nuomonę" bando reikla švelninti ir, kaip tas Pilotas pamerkęs Kristų, mėgina nusiplauti rankas... Tačiau kiekvienam labai aišku ir savaime suprantama, kad už anonimių laisvų spausdinimą ir turinį atsakomybė krenta tiems, kurie sudaro sąlygas ša pukams viešai pasirodyti. Jei "Vienybėje" šis įžulus lietuvių tautos įžeidimas buvo įdėtas, tai parodo, kad redaktorės pripažino jį spausdintinu ir tinkančiu jų laikraščio vedamajai linijai. Priešingu atveju jis būtų patekęs į redakcijos krepšį, kartu su tais patriotiniais rašytais "Vienybė" laisvais ir straipsniais, kuriuose buvo smerkiamas redaktorių pataikavimas komunistams arba kritikuojama sovietinė tvarka. Šis šlamžtas buvo įdėtas tik tad kad išiteikti paslaptinai rankai, dirguojančiai "Vienybės" turinį ir partarnauja ne kam kitam, kaip Kremliaus kruvinoms budeliams.

Niekinti tai, kas kiekvienam nuširdžiam lietuviui brangu, gali tik tie, kurie tarnauja raudonajam tautų žmogžudžiui, plėšyti kruviną vergiją nešančios tautos garbę gali tik tie, kuriems yra visiškai svetimas atsakomybės ir žmoniškumo jausmas. Juodinti savo tautą ir jos nuėitą Kalvarijos kruviną kelią gali tik tie, kuriems negalioja jokios padorumo ribos ar taisyklės! Jie visi rikiuojasi į tas pačias vertas, kurioms duotas bendras vardas - išgamos!

Nereikia nei sakyti, nei įrodinėti, kad šis Brooklyno "Vienybės" paskelbtas fantastinis kaltinimas yra kvailas iš pagrindų. Jei igu lietuvių būtų išžudė dešimteriopai daugiau Lietuvos gyventojų negu komunistai išvežė ir sunaikino, tai nebeliktų nei pavergtoje Lietuvoje, nei išveivijoje nė vieno lietuvi - visi būtų buvę jau kapuose!

Pastoviai pildamos į sklidiną tarę iš Kremliaus atgabentus nuodus, kinėja, kad jų tautybės žmonės dešimt kartų daugiau nugalabijo Lietuvos gyventojų, negu brutalus burliokas! Ši kartą "Vienybė" sodina į kaltinamųjų suolą nebe dabartinį kolonizatorių, ne hitlerininkus ir ne pavienius asmenis, bet visus lietuvius, įskaitant ir tuos, kurie tebesilaiko šių redaktorių skverno.

Rašo - S. Antanaitis

Nuo to laiko, kai Tysliavienė raudonais kaspinais išpuoštais vainikais aplojo pavergtame rusu Vilniuje savo vyro kapą, ji be atodairos pradėjo drabstyti purvais nepriklausomybės laikotarpį ir mūsų praeitį. Ji, kaip tas šėtonas, švaistosi neat-sakingais žodžiais (neva girdėtai iš kitų...) ir dedasi "ieškanti tiesos ir atstovaujanti (!) tautą!"

Nesame tiek primityvūs, kad nesuprastume to "naujojo judėjimo" paslėptą tikslą. Lygiai nesame tokie paikai, kad patikėtume "Vienybės" tū gimui, jog šis laikraštis yra: "Vientintelis leidinys Amerikoje, pirmoj eilėj žiūrėdamas lietuvių reikalų ir tam tikslui apjungdamas visų pažiūrų ir viso pasaulio lietuvius"... Jeigu V. Tysliavienė dar būtų pridėjusi šūkį - "Visų šalių proletarai, vienykitės... tasyk jos teigimas jau būtų patikimas. Tačiau dabar jis tėra grynas kalambūras, kaip ir bolševikų nudevėti šūkiai - "komunistų šalis - darbo žmonių rojus"... arba "sovietų santvarka - teisingiausia ir demokratiškiausia pasaulyje"...

Mes pakankamai gerai pažįstame tuos komunistų triukus, patys ant savo kailio patyrėme ir žinome kokią vienybę ir laisvę ten viešpatauja, plaunama komunistų nukankintųjų krauju... "Vienybės" leidėja su savo patarė jais bando į mūsų tarpą įleisti giliašaknis, siūlydama principą - "Gyvat ir duok kiulm gyventi"... Neabejojame, kad ji trokšta ir siekia to, Tačiau jos siūlomas modus vivendi susipratusiai išveivijai nepriimtinas, nes jis tėra naudingas tėvynės duobkasiams. Kol "Vienybės" puslapiuo

se bus teršiama mūsų tautos praeitis, niekinamas nepriklausomo gyvenimo laikotarpis, kol bus tvirtinama kad Lietuva iš viso... nebuvo niekad nepriklausoma ir laisva, kol bus garbinami lietuvių tautos išgamos - kvis lingai L. Kapočius, A. Laurenčiukas, A. Morkus... tol negali būti kalbos, kad lietuviška visuomenė akceptuotų "Vienybę".

Keista... "Vienybės" vadovės bando dangstyti Valstybės Departamento politika ir paslaptiną asmenis kurių betgi pavardžių jos nedrįsta ištart... Lygiai keli jų užtarėjai įtikinėja, kad... tos moteriškės veikla ranka rankon su FBI ar CIA... Bereikalo jie lieja prakaitą. Visus tuos snapaliojimus, paleistus "Vienybės" gynėjų, ginant jos liniją, vokiatis pavadintų vienu žodžiu - quatsch, o amerikietis - balony... Raudonieji, leisdamai keliauti po pavergtą Lietuvą, kur tik dūšia geidžia, suteikė joms tokia privilegija, kuria iki šiol nesinaudojo dar nė vienas laisvietis. Nevaržomai keliaiti po okupuotą kraštą gali tik tie, kuriais pasitiki kompartija ir NKVD. Antra vertus, jeigu "Vienybės" užnugaryje stovėtų Amerikos įstaigos, tai JONAS BERTASIS senai... senai jau būtų patarkytas Narkeliūnaitės... už tariamą jos "šlovės" nuplėšimą... Tuo tarpu š mergelė pasišvaistė žodžiais, pabaidė teismu... o dabar vaikšto ausis suglaudusi ir apie bylą jau antri metai nieko neprasitaria... Pablėfavo ir... patį pabūgo, kad į dienos šviesą kartais gali būti ištraukta ir jos veikla iš senųjų archyvų. Išsigando, kaip tas katinas, palikęs negerą daiktą pastogėje...

Įžygiuodami į Naujuosius Metus palydėti "Vienybės" akplėšiško šmeižo ir peržvelgę Tysliavienės su Narkeliūnaitė per išitus metus darytus mūsų amžinajam priešui patarnavimus, nejučiomis prisime name Juliaus Cezario pasakytus žodžius buvusiam savo draugui (o vėliau jo žudikui): "Et tu Brutus, contra me..."

Sudaryta Korp! Lietuva

Laikinoji vadovybė

Buvusieji Vytauto Didžiojo Universitete, Kaune, Korp! LIETUVA filisiteriai ir korporantai, gyveną Čikagoje, gruodžio mėn. 14 dieną 7 val. v. susirinkę inž. Jono ir Eglės Vilučio rezidencijoje, - 7211 So Francisco Ave, draugiškoje nuotalkoje išsikalbėję, nutarė susiorganizuoti palaikymui bičiuliškų-korporantiškų nuotalkų ir tam tikslui išrinko laikiną egzektutyvą iš: J. Vilučio, Vyt. Paulio-

nio, G. Lapėno, J. Proškaus ir A. Maškausko.

Visi išveivijoje esantieji Korp! Lietuva ir Dotnuvos Akademijos Korp! Tėviškė filisteriai ir korporantai kviečiami užmegsti ryšius žemiau nurodytais adresais: Jonas Vilutis, 7211 So Francisco Ave, Chicago 29, ILL, telef- 471-2481 arba - Juozas Proškus - 7405 So Rockwell Ave, Chicago, ILL. Telef- HE 4-0874

Lenkų Internavimas

Turtingi įvykiais 1939 metai užtikro mane gražiose Dubingiuose.

Buvau Ukmergės apsk. pasienio policijos V-jo rajono viršininku.

Be tiesioginio darbo buvau dar įpareigotas administruoti tais metais pradėjusią veikti naujai pastatytą gražaus stiliaus dviaukštę vasarinę. Joje buvo mano butas ir rajono raštinė. Vila stovėjo 22 ha. didžio Asvejos ežero, šimtamečiais ažuolais ir liepomis apaugusioje saloje. Salos viduryje dar tebesimatė XVII amžių je maskolių sudegintos Dubingiškių Radvilų pilies bažnyčios ir kitų pastatų pamatai. Šioje pilyje XVI amž. viduryje gyveno viena tragiškiausių Lietuvos istorijos moterų - Barborą Radvilaitė.

Dubingių parapija - 5 seniūnijos buvo visiškai aplenkintos. Išskyrus kleboniją, valdžios pareigūnus ir jų šeimas, visi vietos žmonės kalbėjo lenkišku žargonu. Išimti tesudarė vieno išparceliuoti dvaro apie 10 naujakurių šeimų, atsikėlusiu iš krašto gilumos. Jų laukė tragiškas likimas: 1944 m. gegužės mėn. šios visos šeimos lenkų partizanų buvo išžudytos!

Aišku, kad gyvenant šitokioje apylinkėje negalima buvo apsiriboti tik tiesioginėmis kad ir dvejomis pareigomis. Teko įsijungti į negausų vietos lietuvių šviesuolių būrelį, kad kultūrinėmis ir ekonominėmis priemonėmis būtų galima pagreitinti vietos gyventojų (gražiomis lietuviškoms pavardėmis!) atlietuvinimą.

Buvau paskirtas vietos šaulių būrio vadu. Būrį sudarė valstybės tarnautojai, daugiausia pasieniečiai, išskyrus 3 vyrus iš beatlietuvšančių šeimų. Be didžiausios vietos autoriteto - klebono, didelę iniciatyvą lietuviškuose darbuose rodė viešosios policijos punkto vedėjas Mykolas Dikčius. Triese nutarę įsteigėm lietuvišką kooperatyvą, kuris gražiai bujojo.

Prasidėjus pavasariui Dubingių vasarinę gausiai pradėjo lankyti ne tik pavieniai vasarotojai bei turistai, bet ir ekskursijos. Visi buvo sužavėti nepaprastu gamtos grožiu, istorinėmis liekanomis ir žaliai pręždytuo Asvejos ežero vandeniu.

Svečių tarpe būdavo ir užsieniečių, diplomatinio korpuso narių. Gegužės mėn. viduryje teko parimti ir neįprastus svečius. Lietuvos-Lenkijos vyriausybės pasirašius sutartį dėl sielių plukdymo, pasienio pareigūnams buvo pavesta išdirbti pasų kontrolės taisykles pasienio punktuose.

Komisijos susitiko Dubingiuose.

IS NETOLIMOS PRAEITIES atsiminimai

Rašo: Pov. Tyrulis

Iš mūsų pusės komisijos pirmininku buvo Ukmergės baro viršininkas Jokubas Liaudis, o nariais - visi 5 to baro rajonų viršininkai. Lenkų komisijos pirmininku buvo 21 Nemėnčinės pasienio batalijono vadas mjr. Mizejewski ir nariais to batalijono kuopų vadai: kpt. Vaidotas (Wojdat), kilęs nuo Kėdainių ir kpt. Mika, kuris tikrumoje tik tai dieni buvo padarytas pasieniečiu ir kuopos vadu. Tikrumoje jis buvo karinės žvalgybos karininkas Vilniuje. Be jų komisijos sudėtyje dar buvo: to batalijono adjutantas poručikas Mossakowski, vienas civilių - miškų žinybos atstovas ir vyr. seržantas - viršila Waużinowicz.

Jau kap. Mika pristatymas pasieniečių kuopos vadu buvo netaktas. Dar didesnis netaktas - Waużinowicz dalyvavimas, nes šis vyras 21 batalijone buvo oficialus karinės žvalgybos pareigūnas ir prieš keletą metų suorganizavo mūsų pasienio policininko Malecko pagrobimą.

Maleckas buvo lenkų teismo nuobautas kalėjimu, neva už šnipinėjimą...

Abi komisijos turėjo savo projektus, kurie savo esme beveik nesiskyrė. Prie derybų stalo ilgai sėdėti neteko. Ilgiau užtrukome prie vaišių. Jų metu lenkai negailėjo mums komplimentų. Jie žavėjosi mūsų gerais pasienio keliais, gražiomis ūkininkų sodybomis, erdviomis mokyklomis, na ir puikiai įrengta vasarinė. Stebėjosi ir pakelėje matyti 1920 metų kautynėse žuvusių karių kapinių sutvarkymu, kuriose lygiai gražiai buvo sutvarkyti mūsų ir lenkų karių kapai.

Vaišėms besibaigiant mjr. Mizejewski paprašė atminimui padovoti ant derybų stalo buvusią puošnią lietuvišką vėliavėlę.

Dar kartą pasigrozėję apylinkėmis, komisijos išsiskirstė. Tada niekas iš dalyvių net nenujautė, kad neužilgo teks vėl susitikti visai skirtingose aplinkybėse.

Be tiesioginių pareigų, išpareigojimų ir visuomeninių darbų, kurie laiką leido skaičiuoti ne dienomis, bet tik valandomis, net minutėmis, turėjau dar vieną labai svarbų uždavinį. Vidaus Reikalų Ministerija

slaptu raštu buvo įpareigojusi pasiekti policiją teikti visokeriopą pagalbą kariuomenės Štabo II-jo (informacinio) skyriaus pareigūnams, reziduojantiems pasienyje.

To skyriaus atstovas ltn. X. kurio bustinė buvo Vievyje mane išprašė priiminti žinias iš keturių jo agentų, veikiančių lenkų pusėje, ties mano rajonu. Jiems atlyginti palikdavo man lenkiškos valiutos. Iš tų agentų reguliariai gaudavome žinias apie lenkų kariuomenės permetimus į vakarų Lenkiją. Darėme išvadą, kad karas gali kilti artimu laiku. Iš mūsų vyriausybės pusės nesimatė konkrečių žygių galimam pavojui atremti ar išnaudoti galimai mums naudingą įvykių eigą.

Rugpjūčio 23d. žinios buvo tikrai sukrečiančios: Maskvoje pasirašyta



SSSR - Vokietijos nepuolimo sutartis. Darėsi aišku, kad karo pradžia yra labai arti.

BUS DAUGIAU

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ



JOHN PAKEL - President of
CHICAGO SAVINGS & LOAN
ASSOCIATION

6245 South Western Avenue.

Chicago 36, Illinois

GRovehill 6-7575

PASITARIMAS REZOLIUCIJŲ reikalui - Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybės narių grupė, vadovaujama pirmininko pavaduotojo J. KOJELIO (viduryje) aptaria komiteto naujų skyrių organizavimo reikala. Nuotraukoje (iš kairės) A. Dabšys, J. Motiejūnas, N. Balsytė-Brinkienė, J. Kojelis, Dr. Z. Brinkis, S. Kungys ir A. Mažeika.

Kiekvienas geros valios lietuvis gali imtis iniciatyvos suorganizuoti Rezoliucijoms Remti Komiteto naują skyrių. Tuo reikalu rašyti Rezoliucijoms Remti Komitetas - Post Office Box 77048, Los Angeles, California 90007.

Nuotrauka - L. Kančausko



NUOSTABI SOLISTĖ...

Irutė Giečūtė yra įdainavusi ilgojo grojimo plokštelę. Solistė vos 3 metelių! Balselis skamba maloniai ir palydimas jaunojo akordeonisto Ažuolo Stelmoko. Plokštelėje 8 lietuviškos dainelės. Rūta Kilmonytė, išklausiusi plokštelę, rašo: "Mano geriausias linkėjimai gabiai ir nuostabiai jaunai solistei!" Norintieji ją išgityti rašo-Giečius, 3451 W. 64 Pl Chicago 29, ILL

47- oji tąsa

Deja, mūsų artėjimą priešas pajuto gan anksti ir dingo krūmų tankmėje, palikdamas tik du sužeistuosius, kurie toliau trauktis be savųjų pagalbos nebegalėjo, o toji pagalba jau buvo taip panikos apimta, kad ramiausiai juos paliko dievų valiai, pati be kautynių pabėgdama į miško tankmę...

Pagaliam mes sudarome ryšį su kovojančiais mūsų broliais. Priešo jau nėra. Jis išsklaidytas miške ir mums nebėra jokios prasmės vaikytis po krūmus, gaudant vėją...

Didžiausios mūsų valsčiuje kautynės buvo pasibaigusios. Dabar sugrįžti kiek atgal, į kautynių pradžią ir jų vystymąsi, aptardamas visą jų eigą.

Priešas (tikslaus jų skaičiaus negalėjome nustatyti) buvo suplanavęs atlikti miško "košimą" dviem voromis - pirmoji, slenkanti nuo tų dviejų vienkiumių, stovinčių kelyje į miestelį. Čia jie atsirado iš vakaro, saulei leidžiantis ir, matyti, sąmoningai laukė tamsos ar norėjo duoti laiką antrajai vorai, kuri buvo koncentruojama šiaurės rytuose pamiškės trijuose vienkiumiuose. Šiuos susirėmimus aprašiau plačiau, nes juose asmeniškai dalyvavau. Kaip dabar pasirodė, toji antra vora pajudėjo pirmutinė ir, kaip atsimenam, tuojau susidūrė su mūsų žvalgomuoju patruliu. Mums tą naktį pasitraukus ir leidus jiems žygiuoti miškų bunkeriu kryptimi, tada pajudėjo ir pirmoji jų vora, artėdama į mūsų "tvirtovę" iš pietvakarių pusės. Reikia manyti, kad abi jų kolonos maž daug žinojo mūsų stovyklos vietą, nes artėjimas buvo gan tikslus, be didesnio klaidžiojimo ir sustojimų.

Šioje pirmoje kautynių fazėje nedalyvavo nei vienas mūsų kaimyni-



nių būrių, kurie tada dar tik organizavosi mums į talką, skubėdami ir koncentruodamiesi irgi dviuose punktuose - dalis jų (mažesnioji) buvo mesta į tuos tris vienkiumius, kur nakties metu užpuolė jų negausius "gurguolininkus" ir sunaikino sunkvežimius (tuos gaisrus mes matėme besigindami savoje stovykloje kiti, artėjant vidurnaktiui, beslinkdami nuo miestelio pusės, susidūrė su priešo užnugario apsauga ir nesiryždami naktį veržtis į mišką, kuriame buvo jiems nežinomos priešo jėgos, sava ugnimi erzino juos ir laukė ryto.

Mūsų stovyklos-bunkeriu puolime reikia manyti, dalyvavo nemažiau kaip 200 raudonųjų, skaitant, kad abi kolonos puolimo pradžioje jau buvo susijungusios ir patį puolimą vykdė sutartinai. Kas gali žinoti, bet mes taip spėjome, kad rusai tikėjosi savo ginklų persvara žymiai lengviau mus sudoroti nakties metu, kada tai klumas žymiai sumažėja ir atsidarę keliai netikėtumai... Jų pakartotini bandymai pulti mūsų gerai įrengtus bunkerius, kaip atsimenam, pasibaigė jiems tragiškai.

Čia reikia pasakyti, kad ir mūsų nuostoliai buvo nemaži. Mes neteko stovykloje 16 vyrų, turėjome 11 sužeistų. Iš tų šešiolikos užmuštų

jų du, po sunkaus sužeidimo į veidą - akis, kiek vėliau, apie rytą, patys nusišovė... Tie puikūs mūsų kovos draugai labai gerai žinojo, kad sunkesnių sužeidimų atveju, mes, neturėdami geros medicininės pagalbos, mažai tegalėjome padėti tokiais atvejais. Ir reikia pasakyti, kad visi sunkesnieji sužeidimai tada, kaip baisi taisyklė, baigdavosi nelaimingų mirtimi, po keliolikos valandų ar dienų pasikankinimo... Tiesa, mūsų stovykloje mes turėjome sanitarijos puskarininką, kuris gerai nušimantį tvarstyti žaizdas, bet sunkesniais atvejais, kada būdavo reikalinga operacija... visa viltis glūdėdavo tik stebukle, kurių, deja, tada mums dangus buvo šykštus atsiųstis.

Stovyklos puolimo nuostoliai mūsų priešui buvo žymiai didesni. Tiesa, tuoj po jų pasitraukimo, mes vietoje teradome 8 jų karių lavonus. Kitus jie buvo suspėję pasiimti kartu su savimi, palikdami tik tuos, kurie gulėjo mūsų šaudymo takų plote... Bet likvidavus jų besitraukiančią rytus koloną, sunkvežimiuose buvo rasta dar 21 lavonas, kurie, reikia manyti, sau mirtį rado stovyklos puolime. Besitraukianti kolona į pietvakarius, - į miestelio pusę, susirėmusi su mums atskubėjusiais bi-

žuliais pagalbon, paliko vietoje dar 11 negyvųjų. Sudėjus jų nuostolius turėtus susirėmimo ant vieškelio ir dar kelis radus paliktus miške, viso čia priešas neteko 62 vyrų. Mūsų nuostoliai buvo irgi dideli - viso netekome (kartu ir su mūsų kaimyninių būrių kovotojais) 24 vyrų ir turėjome, lengviau ar sunkiau sužeistųjų 31.

Mirtis mums jau buvo įprasta viešnia! Kritusiųjų kovoje draugų atminimas mal šėsi su pasiekto laimėjimo džiaugsmu...

Šios kautynės atnešė ne vien laimėjimą ir garsą, ne vien atstatė kuriam laikui pilną valsčiaus kontrolę į mūsų rankas, bet kartu iššaukė ir mūsų tarpe didelių ginčų, jei gali ma taip išsireikšti - strateginių problemų nagrinėjimą!

Mūsų apskrities štabas, jau ir anksčiau buvęs priešingas prieš tokių koncentruotų stovyklų laikymą, dabar atvirai kritikavo mūsų vadovybės nutarimą ginti bunkeriuose... Štabas buvo tos nuomonės, kad mūsų pasitraukimas ir panaudotos kautynės (paskiros) miške galėjo atnešti priešui žymiai didesnius nuostolius ir nebūtų pareikalavusios tiek aukų iš mūsų eilių. Kas žino kur buvo teisybė?... Kas galva, tas ra-

zumas... Bet štabas tvirtino, kad mums niekada neverta stoti didesnė mis jėgomis į atviras kautynes su šimteriopai galingesniu priešu, turinčiu neišnagams rezervus karių ir medžiagų...

Tokiose nuotaikose gyvenant artėjo man laikas vyksti į vadovų kursus kurie buvo rengiami Žaliosios Rinktinės štabo, Žaliosios girios tankmės, Panevėžio apskrityje...

Čia, įdomumo dėlei, reikėtų pažymėti, kad bolševikinė spauda negalėjo nuslėpti šių kautynių ir jos buvo aprašytos (labai šykščiai) Utenos, Ukmergės ir Panevėžio bolševikiniuose laikraščiuose, pažymint, kad kautynėse (sunaikinant banditus - kaip gi kitaip!) dalyvavo ir pasižymėjo... istribiteliai, suvaidinę pagrindinę rolę "laimėjime".

Tai buvo šlykštus bolševikinis melas! Šiose kautynėse jokių stribų nebuvo, jas vykdė ir pralaimėjo tik reguliarioji rusų armija.

Reikia pažymėti, kad rusai tais laikais vengė viešai prisipažinti kovoją su lietuviais (jie vadino -banditais) ir visus susirėmimus "laurus" lengva širdimi atiduodavo stribams kurių dar tada ne visur buvo, o jei ir buvo, tai ėjo sargų pareigas -sau godami miestelius, kaimus ar organizuojamus kolchozus. Mūsų valsčiuje tuo laiku buvo, tiesa, keli stribai, bet jie koncentravosi miestelyje ir viename kitame bažnytkaimyje. Jų ginklavimas buvo vertas pasigalėjimo (rusai bijojo jiems duoti gerų ginklų) ir negalėjo būti jokios kalbos apie jų dalyvavimą kautynėse.

Į vadovų kursus (puskarininkų) iš mūsų stovyklos vykstame du - Perkūnas ir aš. Kelionė nemaža - reikia pasirengimo, bet upas išvažiuoti kur nors toli au didelis ir mūsų sparnai pakelti skridimui!

BUS DAUGIAU

Spaudos ir gyvenimo verpetuose ...

SIBIRAS - BAISUS VARDAS ...

Neperseniausiai atvykęs iš paverptos Lietuvos Kauno teatro valdininkas pasakoja tokį epizodą: Kau- no teatre buvo pastatytas veikalas: "Kaž kur Sibire". Fabula buvo paken- čiama, bet pats veikalas vardas atbai- dė žiūrovus nuo teatro lankymo.

Spektakliai ėjo beveik tuščioje sa- lėje ir niekas nerodė susidomėjimo šiuo veikalu, kadangi buvo pami- nėtas Sibiro vardas, kurio lietuviai ne- pakenčia. Politruka! pyko, karščia- vi, vertė teatro administracijos tar- nautojus lankyti mokyklas, imones ir agituoti žmones, kad jie eitų į spektaklius. Niekas nepadėjo. Panau- dojimas vardo "Sibiras" - nulėmė t- c veikalą likimą. Po kelių spektaklių jis buvo išimtas iš repertuaro.

Ir taip kovoja pavergtas lietuvis su okupantu!

MELUOJA IR NEMIRKSI

Vasario mėnesio laidoje "Tėvy- nės Balsas" išsivijai patiekė tokio turinio informaciją: "Lietuvoje ge- rai žinomas istoriko Juozo Jurgin- io vardas... 1948 metais apgynė diser- taciją."

O šių metų rudenį pats Jurginis rašytame "Laisvei" laiške aimanuo- damas sako, kad trūksta laiko, nes: "Metų pradžioje ruošiausi disertaci- jos gynimui... Gynimas įvyko birže- lio 11d. Vilniaus universiteto kolon- salėje."

Ir vienam ir antram laikraštyje į- dėtos to paties asmens nuotraukos. Kadangi abi šios žinios paimtos iš- taip vadinamų "pirmųjų šaltinių" ir- jas paduoda ne kokie peckeliai, bet- raudonieji autoriai, - kyla klausim- kada gi tas Jurginis ištikrųjų apgy- nė disertaciją: prieš 15 metų ar- prieš 6 mėnesius? O gal iš viso- abu tie "šaltiniai" tik mulkina mums- akis?! Būtų pravartu tuo klaus- mu išgirsti V. Širvydo autoritetinę- nuomonę, - kuriuo "pirmuoju šalti- niu" jis pasinaudotų: oficialiu bolše- vikų organo ar Jurginio asmenišku- laišku? *****

PUČIA Į TĄ PAČIĄ DŪDĄ ...

Pasak V. Tysliavienės tikrasis iš- eivių užtarėjas ir gynėjas sėdi ne- toli Kremliaus, jo vardas Laurynas- Kapočius - dabartinis nu užsienio- lietuviams ryšiams palaikyti komi- sa- ras.

"Kapočių, kurio Amerikoje nebu- vau sutikusi, - sako "Vienybės" lei- dėja, - tik iš mūsų spaudos apie jį- žinojau, įsivaizdavau, kaip baisų- komu- nistą, tarnaujantį Lietuvos oku-

panto naudai. Asmeniškai sutikusi, jis man atrodė labai nuoširdus lie- tuvis... Ne kartą girdėjau, kaip pa- lankiai jisai užtarė Amerikoje gyve- nančius tremtinius..."

Ištikrųjų įdomus susižavėjimas... ir Tysliavienė neslepia šiam tautos iš- gamai savo simpatijų... Na, stebė- tis netenka, - tarp jų yra labai daug- kas bendro, įskaitant ir "kultūrinį- bendradarbiavimą" (abu turi tam- reikalui pramuštas galvas!), gal tik- toks skirtumas, kad Kapočius tupi- anoje pusėje geležinės uždangos, o- Tysliavienė - šioje... bet dūda toji- pati. *****

BOLŠEVIKINĖ "ISTORIJA"

Bolševikų "Švyturys"(Nr. 19) ši- taip aiškina Klaipėdos krašto nete- kimą: "Buržuazinė vyriausybė, bū- dama priklausoma nuo užsienio im- perialistų ir neturėdama savo liau- dies pritarimo, atidavė Klaipėdos- kraštą hitlerininkams." Taškas.

Skaitykite toliau - kitoje to pa- ties žurnaliuko vietoje porinama ki- taip: "Tarybų Sąjunga, ištiesdama- draugišką pagalbos ranką (kas jos- prašė?) Lietuvai - siekdama apsau- goti Lietuvą nuo hitlerininkų išver- žimo, sutinkamai su TSRS ir Lietu- vos susitarimu, įvedė į Lietuvą pa- pildomus savo kariuomenės jungi-

nus." (Konkrečiai - okupavo suve- reninį kraštą). Ir vėl taškas. Bet- po dviejų taškų nebesusideda galas- su galu. Jeigu raudonųjų užduotis bu- vo ginti Lietuvą nuo hitlerininkų įsi- veržimo, tai ko gi ši "nenugalima- armija" karui prasidėjus spruko iš- Lietuvos? Taip paskubomis kūrė, kad net vyža skėlė ugnį... Jeigu to- Kremliaus ordos nepriklausė nuo- užsienio imperialistų ir... turėjo- liaudies pritarimą, tai kam pabėg- o iš karo lauko? Hitlerininkai ir tie- skundėsi, kad net su tankais sunku- buvo juos pavyti... *****

SUNKI ARITMETIKA ...

"Vienybės" pagaliau atsakė mums- ir "Darbininkui" iš kur ji gavo pini- gų savoms skoloms apsimokėti... Bet tame atsakyme kaž kaip vis- nesueina galas su galu... O gal mes- nemokame aritmetikos?... Štai, - 1961 metais mirė "Vienybės" skai- tytojas ir "Vienybės" paliko paliki- mą iš \$ 6.000. 1962 metais "Vieny- bė" tuos \$ 6.000 paveldėjo. 1963 m. "Vienybės" skola turėjo būti tik- \$ 3.500, o ne \$ 9.500, kurių "Vie- nybė" prašė 1963 metais iš savo- skaitytojų... Na, bet viskas gerai, kas gerai baigiasi, - skola staiga- apmokėta ir puiku, - "Vienybės" fi- nansinė ateitis garantuota!

BRISIAUS GALAS ...

Šturmavęs Žiemos rūmus Petra- pilyje ir budėjęs prie paties(!) Le- nino kabineto durų A. Braknys "Tė- vynės Balse" pasakoja savo pris- iminimus: "Eis metai, dulkės klos- istorines datas, o jis - spalvis - visada- bus labai artimas. Juk tada - spalys- gimė naujas, laisvas žmogus, pirm- sutraukęs amžius į rakinus iš- naudotojo grandines. Gimė tarybinis- žmogus - tvirtas, nepalaužiamas nau- jos epochos kūrėjas"...

Leiskime dar toliau pasakoti tam- senam "nutraukusiam grandines" komunistui Antanui Brakniui... Jo- likimas, deja, nebuvo rožėmis klo- tas... Apšmeižiamas asmenybės- kulto laikais (suprask - Stalino) ir... stovykla! (Tokioje didelės laisvės- šalyje! Tik įsivaizduokite!) "Ir- staiga širdį nusmelkia skausmas, šis negrįžo iš karo, šis mirė, anas- žuvo asmenybės kulto laikais"...

Ir taip kiekvienas "tarybinis žmo- gus", anksčiau ar vėliau susilauks- liūdną "brisiaus galo", kada ponui- komisariui bus jau nebenaudingas... Toks jau to "žemiškojo rojaus" gy- venimas, nieko nepadarysi... *****

KOVOTOJAI - DĖMESIO!

T. Balčiūnas "Draugo" nr. 295 pa-

pildydama L. Virbicko straipsni- "Griaukime rusiško kolonializmo ge- ležinę sieną", labai teisingai pažy- mi: "... noriu pakartotinai išskelti vie- šumon genocido parodą. Ši paroda, dėka nenuilstančio jos organizato- riaus Dr. J. Paukštelio pastangų, tu- rėjusi virš 40 viešų pasirodymų- tiek mūsų, tiek vietinės amerikiečių- spaudos ne tik teigiamai įvertinta" ir tt. Parodos eksponatai ištikrųjų- išpūdingi, vaizdžiai parodą bolševi- kinį genocidą ir jį gali būti lengvai- keliami į bile kurią vietą, valstiją- ar miestą. Artėja Pasaulinė Paroda- New Yorke. Ar šiai genocido paro- dai ten nebūtų vietos? Pagaliau dar- ir prieš tą parodą ji gali būti panau- dota kaip atskira arba papildoma vi- suomeniųjų bei politinių parengimų- dalis. Lai eksponatai nemerdėja, kaip kad mirė jų liūdininkai, bet- vėl šaukia ir veikia gyvu balsu už Lie- tuvos laisvę. Suinteresuoti rašykite- šiuo adresu - Dr. J. Paukštelis, - 4122 Drummond St. East Chicago, Indiana. *****

BEST WISHES FOR THE HOLIDAYS

FORTUNA BROS. FUNERAL HOME

Every consideration is yours. Ample parking facilities.

4401-03 S. KEDZIE. LA 3-7781

BEST WISHES for The HOLIDAYS

from

ROGERS CARTAGE CO

1932 S. Wentworth Ave, Chicago 16

Ph. CA 5-1213

BEST WISHES FOR HOLIDAYS

From

United Butchers Packing Co

Phone: MO 6-7730

1152 Fulton Street

Chicago 7, Ill.



Skautės filisterės DALIA TALLAT-KELPŠAITĖ ir GRAŽINA MUSTEIKYTĖ prie lietuvių maisto stalo Tautų Vestivalyje Čikagoje McCormic Rūmuose. Nuotrauka - V. Noreikos

PAVOJINGAS DRAUGAS

Atsiminimų žiupsnelis iš praeities laikų

J. Pyragius

sistumdžius Klaipėdoje be darbo li- gi Kalėdų, pagaliau pavyksta gauti leidimas grįžti Kaunan. Prie šeimos Saugumo viršininkas paima antrą kartą parašą, neveiksiant "prieš val- stybę" (pirmą kartą tokį parašą da- viau vykstant į ištrėmimą). Į mano klausimą, ar parašas apima ir opo- ziciją valdžiai, saugumo viršininkas sako: "Jau vien toks klausimas yra pakankama priežastis tave išstremti. Tik mano prakeiktai gera širdis..."

Kaune tenka Aero Klubu generali- no sekretoriaus pareigos ir apščiui darbu, žinoma, ne be to, kad nesuras- tum atliekamo laiko papolitikuoti. Ir- va, 1935 m. vasario gale mane sulai- ko gatvėje trys vyrai. Arestuotą par- veža į butą, padaro kratą namuose, po to dar ir Aero Klube ir pakieš- pasirašyti kaž kieno sprendimą lai- kyti mane areštuotą, uždaro į saugu- mo rūši... Pati krata nuteikė mane beveik linksmai. Mat vienas iš saugumiečių- buvo mano neišskiriamas draugas - Milčius, su kuriuo 1919 metais buvo- me savanoriais ir tarnavome toje- pat kuopoje būrininkais. Kartu buvo- me bolševikų fronte prie Daugpilio- ir vėliau ties Radviliškiumi. Kratos- metu iš jo elgesio supratau, kad ne- reikia išsiduoti jog esame pažista- mi... Kratos metu nieko baisaus ne- randa. Paima kažin kokį atsišauki- mo juodrašį (liečia kariuomenės re- formavimą pagal Jackaus-Raštikio- planus, užvardintą - "nesuspėjo be- pročiai, - pabaigęs giminės") ketu- rius užtaisus dinamito, kelias dešim- tis šovinių. Nei sprogdikų, nei šau- namo ginklo nerado, nes namie netu- rėjau.

Saugumo rūsyje vienukė įrengta- atsakančiai. Langelis išėina į šuli- nį ir kaip besistengtumėi - dangaus- nei skiautelės nepamatysi, nors kar- tais norėtusi pasižiūrėti... ar šiand- ien oras būtų tinkamas skraidyti... Saugumas pasirūpina pildyti įsta- tymo raide... kas rytas man paskel- biamas kaž kieno nutarimas - "lai- kyti areštuotą". Keletą kartų nuved- pas ypatingą saugumo tardytoją. Pa- sirodo juo besąs Geleckas, bendra- mintis iš Geležinio Vilko organizaci- jos. Atrodo, kad jis kaž ką žino, bet- laukia kad aš jam pirmas ką tai- pasakyčiau... Pagaliau jis užbaigia- tardymą: "Vargu ar begalėtumei- pasakyti ką, kas būtų pačiam naudin- ga. Papildomi parodymai gal tik su- komplikuoti tolimesnę eigą..."

Išbuvus rūsyje 7 paras ir negau- nant pasimatyti nei su advokatu nei- su bet kuo, pasidarė nuobodu. Papra- šiau, kad pateiktų man kaltinimą ar- ba paleistų. Ir kol kaltinimo neturė- siu, skelbiu bado streiką. Bet badau- ti taip ir neteko. Po pietų saugumas- atidavė mane į Kauno sunkiųjų dar- bų kalėjimą. *****

Sakoma - gyvenimas kaip meda- lis-, turi dvi puses. Jei taip, tai ka- lėjimas nepriklauso nė vienai pusei- Greičiau jį tektų vadinti medalio- briauna... Atlikus jau kažin kelintą kartą po- arešto nuodugnią kratą, durininkas, žvangindamas raktais, atrakina ge-

ležim apkaltas kalėjimo duris ir į- leisdamas mane rikteli:

- Nusiimk kepurę! - po to prako- šia pro ūsus, - Pagerbk skausmą... Tuomet mūsų kalėjimas buvo- apgyventas gan tirštai. Kameroj, į- kurią tapau padėtas (jį vadinosi per- einamoji) buvo aštuonios užveria- mos ir prie sienos prirakinamos lo- vos. Matyti, kamera tiekaį gyventoj- jų buvo skirta statant kalėjimą, bet- dabar kameroje buvo padaryti dve- jų aukštų grėzdai ir aš įėjau į ją- 23-čiuoju.

Šis skaičius man laimingas: ka- daisė, kai priėmė į Panevėžio reali- nės gimnazijos pirmą klasę, jos są- rašuose taipgi buvau 23-čias. Ir ta- da, nežiūrint klasės auklėtojo nuo- monės dėl mano "kuklios pažangos- ir garsaus elgesio". toj klasėj te- buvau vienerius metus.

Mano atvykimas kalėjime šioks- toks įvykis. Esą, - ne kasdien Pyra- giaus kalibro paukšteliai pas mus- nutupia... Pirmu kartu patekė kalėjiman- ne- žino, kad čia nedera pasakotis apie- savo nusikaltimus... - Prilaiyk liežuvi. Čia visokių- yra. Ne vienam norisi nusirašyti- trečdalį bausmės "už gerą elgesį"- pataria vienas. Vėliau kiti išpėja, kad- kaip tik jo reikia saugotis... Išvisu, daugumas kalėjimo gyven- tojų sakosi patekė čia nekaltai. Jei- kuris ir graudenasi, tai tik ne dėl- nusikaltimo, bet kad žioplai davėsi- susekamas. Išimti sudaro nusikaltę- būdami girti. Šie nesislepia esą pa- sodinti už tra-lia-lia... Bent pusę Europos kalėjimų per- ėjęs Chaimovičius tvirtina, - esą

lietuviškas kalėjimas tai poilsio na- mai. Anot jo, - Ispanijoje neapsako- mas purvas ir parazitai, Prancūziji- joje - dvasina badu, Vokietijoje kan- kina švara ir tvarka, Čekijoje - ne- pakiliamai sunkus darbas, Lenkijoj- muša... Iš mūsų kalėjimo jis nu- matys išeiti tik kad prasivedintų ir- užsidirbtų sekančią ratą... Kalėjime neskiriami politiniai ka- liniai nuo kriminalinių ir tardomie- ji nuo nusmerktųjų. Išimtis padary- ta komunistams. Jie turi atskiras- kameras. Pasirodo, jie turi įsitaistę- kalėjime partijos kursas ir savo- susilubavusius narius jie tyčia ima- nevruoja į kalėjimą "pagilnimui ir- sutvirtinimui" savosios ideologijos- Suprantama, jiems būtų neparanku- darbuotai, jei kameroje būtų pašai- liniai... Buvusiam karininkui kalėjime, apskritai kalbant, yra kiek sūriau, nei- šiaip piliečiui. Mat daugumas ka- lėjimo prižiūrėtojų buvo tarnavę ka- riuomenėje ir kai kurie išsinešė iš- jos neišlygintų sąskaitų. Čia jie tu- ri gerą progą jas "išlyginti" ant bu- vusių karininkų kailio. Tik jėkus į kalėjimą, aš nufotogra- fuojamas, kad... visapusiškai įam- žintu išnaudojus visus gyvenimo ma- lonumus. Žydelis fotografas prašo- mas davė vieną nuotrauką atminimui- Buvau kiek pritrenktas jo pasitiki- mui manim!

- Jei šių nuotraukų pas tamstą- surastų... gaučiau metus papildomą- sedėjimo... *****

Ilgai netrukus mane ima tardyti- Kauno Apygardos Teismo tardyto- jas Vasiliauskas. Tai buvęs klasės- draugas iš Panevėžio gimnazijos- (1915-17). Kadangi tada buvome sk- tingų pažįrųjų - aš ateitininkas, - jis- aušrininkas, tai ir dabar mūsų susi- tikimas buvo tik kaip tardytojo ir- kalinio. *****

BUS DAUGIAU

Įvairūs vardai segami 1934m. bir- želio 7d. įvykiams: perversmas, pu- čas. O oficialiai buvo mėginta dang- s tyti įvyki "bandomojo aliarmo" var- du. Galima būtų visą reikalą pavadi- ti ir taip: mėginimas prievarta su- taikyti A. Smetoną su A. Voldemaru. Bet- kaip ten bebūtų, birželio 7d. įvy- kiai, imant platesne prasme, nepra- sidėjo ir nesibaigė su ta diena. Visa- tai dar laukia savo istoriko.

Šio rašinio tikslas - nušviesti vie- ną, galima sakyti, nesusipratimą. Tai- veiksmas, iš politinio žaidim- užkulisių, kuris buvo nei reikalingas- nei naudingas.

Čia tenka pažymėti, kad autorite- tinės santvarkos kraštuose panašių- "nereikalingų veiksmų" įvyksta ne- daugiau, nei demokratijsose. Dėl to- negali būti pakaltinta pati santvarka- bet tik didieji ar mažesni autorite- tai. *****

Visi žinome, kad "birželininkai"- karininkai buvo paleisti iš kariuo- menės su laipsniais ar be jų ir iš- tremti į tolimesnes Lietuvos provin- cijos vietas, policijos priežiūron. Man teko Nida.

Kad dvykai nesibastyčiau, Lietuvos- Aero Klubu pirmininkas prof. Žemai- tis nugalėjo nenugalimas kliūtis, iš- gaudamas sutikimą paskirti mane- sklandymo mokyklos viršininku, ku- rią kaip tik tuo metu Aero Klubas- buvo ten besteigiąs. Nors nei Aero- Klubas, nei sklandymo mokykla val- tybės lėšomis nesinaudojo, o veikė- vien visuomenės parama, bet val- džios autoritetas siekė ir čia.

Pasibaigus sklandymo sezonui- vė- lų rudenį, man pavyko persikelti į- Klaipėdą. Bedarbio būsena maloni, kai- ji yra savanoriška. Priverstinė- bedarbė - kirmijanti energija. Reik- ia manyti, kad kirmijimo procesas- ir negyvam daiktui nemalonus. Ką- jau bekalbėti apie žmogų. Taigi, pa-

Skaitytojai Rašo

Didž. Gerb. Redaktoriam, maloniai prašome patalpinti Jūsų redaguojamo laikraščio artimiausiam numerio šį mūsų atvirą laišką.

ATVIRAS LAIŠKAS LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS REDAKCIJAI.

Gerbiamieji, Lietuvių Enciklopedijos XXIX tome 178 psl. neteisingai ir užgauliai nušviestas mūsų, žemiau pasirašiusių, vaidmuo 1941 m. liepos mėn. 23-24 d. įvykiuose, pavadinant mus kaž-kieno samdiniams. Gal ir nesuvoktum, kodėl straipsnio autorius naudoja šį terminą, jei šis pats straipsnis gale nurodytų šaltinių. O gi tas šaltinis beesąs bolševikų išleista knyga - "Buržuaziniai nacionalistai Hitlerinės Vokietijos tarnyboje". Todėl aišku, kad "L.E." bendradarbis įsivaino komunistinius istorijos klastojimo metodus, skelbdamas vienašališkas "tiesas" ir rimtą mokslinį veikalą degraduodamas ligi spaudos šlamžto politinėms sąskaitoms suvedinėti. Tik pažūrėkite: greta 1831 m. 1863 m. ir 1941 metų sukilimų įrikiuotas ir "likiminis" dviejų asmenų nušalinimas.

Pulk. J. Bobelis buvo pakeistas kap. S. Kviecinskiu ir pulk. Butkevičius majoru K. Šimkum už anų nerūpestingumą ir apsilaidimą pačių sukilėlių, kurie sudarė Kauno Kome. dantūros batalijoną. Tai įvyk, tik po to, kai to pakeitimo pareikalavus LAF civilinio štabo buvo atmetas, motyvuojant, esą abu B. ir B. yra vokiečių patikėtiniai ir jų pakeitimas be vokiečių žinios ir sutikimo neįmanomas. Gi sukilėliai susiformavę į batalijoną skaitė, jog tokį pakeitimą jie gali padaryti be vokiečių ži-

nios ir sutikimo, ką jie ir padarė. Mes lygiai gerai, kaip ir LAF štabas, žinojome apie numatomą pakeitimą, nes tai niekas nelaikė paslaptyste, kadangi tai nebuvo joks sukilimas, o tik Kauno Komendantūros persitvarkymas.

Tuoju po įvykdyto pakeitimo, LAF štabas kreipėsi į vokiečių gen. Pohl prašydamas mus ir eilę kitų sušaudyti kaip kenkiančius vokiečių karo veiksams prieš komunizmą ir vokiečių bei lietuvių geriams santyliams. Gen. Pohl tą jų reikalavimą per davė geštapiui įvykdyti, ir ten mums vos pavyko išsiaiškinti, kad kaltinimai neteisingi.

Prašymas nepripažinti Laikinosios Vyriausybės mums iš viso nėra žinomas, nežiūrint nedviprasmiškų aliuzijų, jog net mes patys esame jį pasirašę. Baigdami šį laišką mes laikome "LE" redakciją ir Leidėją atsakingais už sąmoningus šmeižtus ir pasilaikome teisę imtis bet kokių priemonių prieš "LE" iki tie šmeižtai bus atsaukti.

J. Pyragius, K. Šimkus ir Ig. Taunys

Australija-Adelaidė, 1963. XII. 30

A HAPPY and PROSPEROUS NEW YEAR!

BLAKE-LAMB FUNERAL HOMES

1413 West 79 St. and 712 W. 31 St CHICAGO

4727 W. 103 St. OAK LAWN, ILL

BEST WISHES FOR THE HOLIDAYS:

from ANN LEN UNIFORMS INC

63 E. Adams St CHICAGO

WE 9-8611

SEASONS GREETINGS TO OUR MANY FRIENDS

RODGE FUNERAL HOME

Personalized service to fit all needs for complete information

6620-3 W. Archer Ave CHICAGO 38, ILL Call 586-7900

Florian F. Ciesla, Director

HOLIDAY GREETINGS

TO ALL

LESNIAK ROOFING

1802 W. 18 St. CA 6-0569

COMPOSITORS

For permanent positions. Machine Operators and Firmen. International Union on strike, all other unions working. Travel allowance to qualified people. Write at once giving past experience and places employed to

A. CARLISLE and CO. Phillips & Van Orden Recorder Printing & Publishing Company co. Wayne C. Wade 525 Market Street San Francisco 5, California

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja: CHEV., FORD, FLYM. \$14.95 DODGE, PONTIAC, OLDS., STUO., RAMBLER, BUICK \$15.95 MERCURY, THUNDERB., HUDSON \$16.95 CHRYSL., De SOTO, PACKARD \$18.95 LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC \$19.95

Žeinos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pildomas hidraulines stabdžių sistemas taisymas (cilindriai, vamzdeliai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas. Nauja dirbtuvė su moderniaisiais įrengimais. Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois GRovehill 6-7777

D U P A S A U L I A I

Taša iš 1 psl.

naudojama propagandai kovoje su komunizmu! Priešingai, yra jaučiamas noras ir pastangos tą faktą užtušuoti ir nukreipti visuomenės dėmesį priešinga kryptimi! Štai faktas - JAV Informacijos agentūra, tuoj po atentato, transliuodama žinias į Sov. Sąjungą, kaž kodėl irgi rado reikalo pabrėžti... kad prezidento nužudymas įvyko dešiniųjų ekstremistų centre - Dallas. Tuo lyg buvo norėta Maskvai iš anksto patiekti išteisinimą ir pakišti jai medžiagą gintis. Išėitų, kad šiam baisiam nusikaltimui padaryti komunistas Oswald buvo "paskolintas" dešiniems ekstremistams... O reikia atsiminti, kad į tuos vadinamuosius dešiniuosius ekstremistus šio krašto komunistai ir jų pataikūnai bei penktoji kolona dabar skiria visus tikrus ir drąsius Amerikos patriotus, kurie atvirai ir besąlyginai kovoja prieš komunizmą ir jų simpatikus. Juos, o ne komunistus, dabar čia stengiamasi suniekinti ir pavaizduoti kaip didžiausius šio krašto priešus!

Visas pasaulis, aišku ir Maskva, puikiai supranta, kad JAV vyriausybė turi labai puikų kozyrį - prezidento žudikas buvo komunistas! Bet, atrodo, kad tas kozyris nebus panaudotas... stengiamasi tai nutylėti, o šis faktas galėjo būti puiki medžiaga kovai prieš komunizmą pasaulyje!

Maskva tuo tarpu, kaip jau jai yra įprasta, visiškai nesiskaitydama su tiesa ar faktais, primygtinai ir toliau skelbia pasauliui, kad Kennedy nužudė... dešiniųjų pažiūrų sąmokslininkas!

Kennedy nužudymo atžvilgiu visai kitaip laikėsi ir reagavo raudonoji Kinija su savuoju bloku į kuri įeina Šiaurės Koreja, Šiaurės Vietnamas, Laosas, Indonezija ir Kambodija. Atsiminus, kad azijatiškas komunizmas yra žymiai fanatiškesnis ir žiauresnis dar ir už Maskvos sukurtąjį, tai jo ir laikysena buvo skirtinga, tiesiog barbariška.

Oficialus raudonosios Kinijos atstovas vi ešai pareiškė, kad Amerikos prezidento nužudymas yra gera žinia! Esą Kennedy buvęs blogas žmogus - imperialistas (1), karu kurstytojas, darbo žmonių išnaudotojas. Kaip žinome, prez. Kennedy žuvimo metu, Varšuvoje posėdžiavo taip vadinamas Taikos Kongresas, kuris yra visiškoje komunistų įtakoje. Kai prancūzijos delegatas dalinai teigiamai pasisakė už Kennedy ir pasiūlė tylos minute jį pagerbti, tada Kinijos atstovas tuoj užprotestavo. Salėje kilo triukšmas. Ir kai tas kongresas vistiek nutarė atsisostijimu pagerbti Kennedy, kiniečių delegacija, su keliais kitais pasekėjais, pasiliko sėdėti...

R. Kinijos mokykloms šioji žinia buvo pranešta su džiaugsmu, o mokiniai buvo sutikta su entuziazmu! Mat ten dar uoliau negu visame kitame komunistų pasaulyje mokyklose skiepijama neapykanta krikščioniškai kultūrai ir civilizacijai, visam Vakarų pasauliui ir apskritai visai baltajai rasei. Ten nuo pirmųjų mokyklos dienų, su nepaprastu inirtimu ir fanatiškumu kalama į jaunų mokinukų galvas iškreiptas tiesos, laisvės, meilės ir doros supratimas. Neapykantoš ir keršto jausmai viskam, kas ne komunistiška, ten laikoma didelėmis dorybėmis. Tiesiog nejuoku, kai pagalvoji koks pavojus grėsia laisvam pasauliui iš komunizmo, ypač Azijos, išaugintų protingų ir civilizuočių gyvulių. Jei tie šimtai milijonų alkanų, ne tik savo išore, bet ir dvasia nuskurusių fanatikų, apginkluotų moderniais ginklais kada nors pajudės ir panorės pakeisti žemės veidą... Ir jie tam rimtai ruošiasi. Ką daro Vakarai tam kasdien augančiam pavojui atremti? Nieko. Jie net vienas po kito ruošiasi pripažinti raudonosios Kinijos režimą, išleisti į JTO, užmegsti diplomatinis ryšius ir... bendradarbiavimą!.. Vakarų

nepasotinamas aukso troškulyms negali sveiką protą, ir vardan prekybos ir "biznio" aukojami principai, tie principai, ant kurių krikščioniškas pasaulis tiek amžių sėdėjo. Kažin ar prekiaudami su komunistais ir juos visaip remdami Vakarai nepraprečiaus ateinančių kartų laisvės ir nepriklausomybės?..

HAPPY NEW YEAR

THE OCCASION CARD & GIFT SHOP

Complete line of Hallmark Cards. Gifts for all occasions. Open Thur. till 9 PM. 6417 N. Cicero, Lincolnwood. Ph. 679-3265

BEST WISHES FOR THE HOLIDAYS!

SCANDINAVIAN AIR LINES

SYSTEM

STARTING DIRECT CHICAGO - EUROPE SERVICE

April 1, 1964, For complete information Call HA 7-4200

BEST WISHES for THE HOLIDAYS

from

BURGESS-NORTON MFG. CO.

737 Peyton Geneva, Ill.

LEO'S SINCLAIR SERVICE

STABDŽIAI, SANKABOS (CLUTCH), TRANSMISIJO (Standartinės ir Automatinės), TUNE-UP'S IR MOTORŲ REMONTAS

5759 So. WESTERN AVE., kampas 58th St.

Sav. LEONAS FRANCKUS Tel. PRospect 8-9533

Visų rūšių draudimas

AUTOMOBILIŲ, GYVYBĖS, NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ, GAISRO,

LIGONINĖS IR VISOS KITOS APDRAUDOS

TAIP PAT LEISKITE MUMS ĮRODYTI MŪSŲ PLAČIAI ŽINOMĄ SAŽINGĄ, PATYRUSĮ IR STROPŲ PATARNAVIMĄ NAMŲ PIRKIMUI IR PARDAVIMUI

JUOZAS BACEVIČIUS

THE TRAVELERS AGENCY & OTHERS

Bonded member by the National and Chicago Board of Insurance Underwriters.

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave. Chicago 29, Ill.

Val. kasdien 9-9 PRospect 8-2233 Šešt. ir sekm. 9-5

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS LICENCIUOTA LIETUVIŲ FIRMA

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

3212 So. Halsted St. Chicago 8, Ill. CA 5-1864

MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

2439 West 69 St. WA 5-2737

E. ŽUKAUSKAS

Didelis pasirinkimas medžiagų kostiumams, suknelėms, skarelių, odos ir kitų prekių! Įsitikinkite!

TINKAMI RŪBAI DUODA GERĄ SAVIJAUTĄ

D E M E S I C !

Pas mus Jūs rasite vyrui pasaulį! - Mes galime Jus aprengti nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminų BOTANY "500" kosciūmai ir paltai. Manhattan marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuvė atidaryta kasdien ir sekmdieniais nuo 10 iki 4 v.

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Av., Chicago 8, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniai išimokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Laidotuvių Direktorai MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

GERIAUSIAS ARGENTINOS KREPŠININKAS-ANTANAS JANKAUSKAS

Kai prieš keletą metų Pietų Amerikoje lankėsi JAV lietuvių krepšinininkai, rungdamiesi su geriausiom Argentinos krepšinio komandom ir laimėjo didžiulį rungtynių, betgi vieną iš nedaugelio pralaimėjimų turėjo prieš geriausią Argentinos komandą. Tada Argentinos komanda je žaidė lietuvis Antanas Jankauskas. Nesenai, po atilktos Argentinos komandos išvykos į Europos kraštus, kur tepralaimėta vos dvi rungtynės, komandai grįžus į Argentiną, A. Jankauskas emigravo į JAV ir apsigyvena Los Angeles.

A. Jankauskas yra 26m. 6 pėdų ir 4 inčų. Gimęs Argentinoje, Lietuvos niekad nematęs, bet myli Lietuvą ir visai neblogai kalba lietuviškai. Manė su juo supažindino Leonas Kančauskas, pas kurį, kaip taisyklė, sustoja visi iš Argentinos į Kaliforniją atvykusieji. Tą pačią dieną mudu nuvykome pas Praną Lubiną, buvusį



Sporto Žinios



SPORTO ŽINIŲ SKYRIŲ VEDA - J. PLEIRYS

Visos sportinės žinios ir nuotraukos siunčiamos šiuo adresu: 6658 So Rockwell St. Chicago 29, ILL. Telefonas - PR 8 - 8868

geriausią JAV krepšinininką, padėjusi Lietuvai laimėti Europos krepšinio titulą. Pranas Lubinas dabar jau nebežaidžia, bet mieliai mėto į krepšį savo namų kieme.

A. Jankauskas žada tuoj įsijungti į krepšinininkų eiles. Jis mieliai žais-tų su lietuvišiais. Tikėkime ta proga jam bus sudaryta.

Alg. Gustaitis

Čikagoje viešėjusi Cekoslovakijos Olimpinių ledo ritulio rinktinė pralose JAV mėgėjų Olimpinei rinktinėi

6-2.

* JAV Olimpinių futbolo rinktinė sulošė lygiomis su St. Louis universitetu 2-2, bet St. Louis rinktinė įveikė 3-1.

* Salės futbolo pirmenybės jau prasidėjo. Jos vyksta miesto centre kas sekmadienį Armour salėje. Bilietai papigintomis kainomis gaunami LITHS Clube - 2622 West 69 St

* ASK LITUANICA krepšinio komanda Merquette Parke sužaidė 2 pirmenybių rungtynes ir jas laimėjo. Kaip žinome, Lituania yra du kar-

tus laimėjusi pirmas vietas.

UŽSIENIO ŽINIOS
Australietis Ronald Cairk 25 metų, 10.000 m. bėgime pasiekė naują

pasaulinį rekordą, nubėgdamas distanciją per 28:15,6 min. Senas rekordas priklausė rusui Bolotnikovui.

* Suomija krepšinio rungtynėse įveikė Vengriją 70-62.

* Sausio 29d. Insbroke prasideda 1964m. Žiemos pasaulinė olimpiada. Pirmose ledo rutulio rungtynėse Amerika susitinka su Rusija. Sausio 31 su Vokietija, vasario 1 su Švedija. JAV žais viso 7 pirmenybių rungtynes. Tuo pačiu metu vyks slidžių, greitojo čiuožimo, šuolių ir kt. varžybos.

* Rusijos ledo rinktinė prieš išvykdamą gastrolėms į JAV du kartus įveikė Švediją 5-2 ir 4-2.



Geriausias Argentinos krepšinininkas lietuvis ANTANAS JANKAUSKAS (kairėje) su buvusiu geriausiu JAV krepšinininku PRANU LUBINU. Nuotrauka - Algirdo Gustaičio

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS KARIKATŪRA
Tąsa iš 2 psl.

riu buvo geresnė. Nes iš Vilniaus ji grįžo ne tuščiomis rankomis, kaip iš Punsko, bet pilnomis! Iš Vilniaus ji atvežė mums lauktuvių pilnus lagaminus okupanto pagamintų propagandinių filmų, kurias pati, su visu jos stonui priklausomu įkirumu, žia mums demonstravo. Atsirado jau ir naujas priedas - "kultūrinis bendradarbiavimas! Dabar ji, jau kaip "tautinės Vieniybės" redaktorė, nebesitenkina vien filmais, bet ir spausdintu žodžiu nori mus įtikinti, kad ištiesus ranką kruvinam okupantui ir su juo bendradarbiaujant, mes... išgelbėsime tautą! Nuo ko? Atsakymo nėra, - svarbu tik bendradarbiauti! Ar jos traukiamos rausvos "gadzinkos" mūsų širdis pagauna, suminkština? Atrodo, kad nei jos bosai nei ji pati tuo džiaugtis per daug negali (Juk neveltui gi filmos buvo sukurtos!) Betgi negalima neigti, kad visiškai ji neturi įtakos... Turi. Yra

keletas į rausvumą linkusių pasekėjų, ir vienas iš jų - "Vienybės" leidėjas, našlė p. V. Tysliavienė, susižavėjusi "kultūrinio bendradarbiavimo" idėja, ne tik savo "Vienybę" paver-tė to bendradarbiavimo propagandiniu rupu, bet ir ant propagandinių "kultūrinių" mainų išmainė savo mī rusio vyro (Lietuvos laisvės kovų savanorio-kūrėjo!) lavoną.

Šioje mūsų kankinamai ir naikina mai tautai skaudžioje valandoje ten ka "Vienybės" leidėjai p. V. Tysliavienei priminti, kad jei jos Vellionis vyras - Kūrėjas savanoris Juozas Tysliava būtų buvęs laike bolševikinių okupacijų tėvynėje, jis tikrai būtų susilaukęs to paties likimo, kokį susilaukė visi kiti jo bendrų laisvės kovų draugai... Jie visi išžudyti! O p. Tysliavienei dėka, jos vyro lavona atiduotas bolševikinei propagandai... yra pridengtas raudona vėliava... Koks baisus išniekinimas!

HOLIDAY GREETINGS
to all our many friends and customers

BEVERLY RIDGE CLEANERS & DYERS
9741 S. California Ave, Evergreen Park, ILL
PH. GA 2-8400

BEST WISHES FOR THE HOLIDAYS TO ALL
MORTON CAB COMPANY
5333 W. Cermak Rd. Cicero, ILL
GU 4-2100 OL 2-1606

HOLIDAY GREETINGS
from
FOX CIGARETTE SERVICE
340 West 83 St. CHICAGO 20, ILL
Phone 487-4545

Mes mokame **4 1/2%**

Kiekviena sąskaita ligi \$10.000.- apdrausta Federalinėje Valdžios įstaigoje: Federal Savings and Loan Insurance Corporation

5% ant Bonus sąskaitų

MIDLAND SAVINGS and Loan Association
4040 ARCHER AVE., CHICAGO 32
Phone: CL4-4470
August Saldukas Prezidentas

BEST WISHES TO ALL

ADOLPH'S ITALIAN RESTAURANT
1045 N. Rush St. Ph. 337-7313

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, liginės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skaminkite, rašykite, užeikite:

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 S. Ashland Avenue Chicago 36, Illinois
Telef.: WA1brook 5-5671

Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

4 1/2% anticipated dividend on investment accounts

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GROvehill 6-7575

BRUNO KEPYKLOJE
KEPA LIETUVIŠKĄ DUONĄ

BRUNO KEPYKLA

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Argona!

Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lituania Ave
Tel- CL 4-6376

PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98	COCKTAILS MANHATTAN OR MARTINI kvorta \$2.98
GERMAN BRENDRY 5th \$3.98	ZELLER SCHWARZ KATZ..... \$1, 29 (vokiškas vynas)
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98	NAPOLEON FRENCH BRENDRY..... \$3, 35
VODKA pilna kvorta \$3.59	BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98
KRON BRANNVIN	
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98	



Laisvoji Lietuva

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL
Telef: FR 6-5416

Kas ir kur?

* LAISVOJI LIETUVA dėkoja savo rėmėjams, auka parėmusius laikraščio leidimą:

- 1) P. Bugailiškis (Anglija)... \$ 20
- 2) L. Tamošaitis \$ 5
- 3) Stella E. Victor \$ 5
- 4) Alf. Pimpé \$ 5
- 5) A. Mineikis \$ 5
- 6) Dr. A. Milankis \$ 5
- 7) A. S. Ramanauskas \$ 5
- 8) Vyt. Lozoraitis \$ 2
- 9) N. Čerekas \$ 2
- 10) Br. Kubilinskas \$ 1
- 11) D. Mikelūnas \$ 1
- 12) J. Babrys \$ 2

Visiems aukotojams, kartu su padėkos laiškučiu, siunčiamas ir Vyties ženklelis, nešiotinas atplė.

LAS Seniūnų Tarybos Sekretorius ir energingasis Sąjūdžio veikėjas STEPAS JAKUBICKAS po sunkesnės operacijos gydysis namuose. Mūsų širdingiausi linkėjimai kuo greičiausia susveikti!

VLIKO XX metų veiklos minėjimas Čikagoje praėjo sėkmingai, dalyvaujant gausiai lietuviškai visuomenei. Pagrindinę paskaitą skaitė Prof. Dr. D. Krievickas, paminėjimą pravedė Dr. K. Sidlauskas. Surinkta virš \$ 300 aukų VLIKO veikalai.

VLIKO Garbės pirmininkais yra išrinkti Prof. S. KAIRYS ir prelatas M. KRUPAVIČIUS, nusipelnę Lietuvos laisvės kovotojai.

LAS Čikagos Skyriaus narių susirinkimas įvyksta š. m. sausio mėn. 12 dieną, 7 v. J. Vaičiūčio svetainėje - 4258 So Maplewood Ave.

Susirinkime bus svarstomi svarbūs klausimai, narių dalyvavimas būtinas. Kviečiami ir svečiai.

Čikagos Aukšt. Lituanistikos Mokykla sausio 18 d. 6 v. v. Jaunimo Centre ruošia TRADICINĮ MOKYKLOS VAKARĄ su įdomia ir plačia programa. Rezervuojamos abi Jaunimo Centro salės. Gros Markausko ir Šv. Ritos mokyklos orkestrai. Įėjimas - laisva auka. Kviečiami visi skaitlingai dalyvauti ir linksmoje nuotaikoje praleisti laiką.

STASYS PILKA šeštadienį - sausio 11 d. rečituoja Rochester, N. Y. Pro gramoje talkininkauja jauna kilanti pianistė Kristina Nomeikaitė.

PROF. S. KAIRIUI, pirmajam VLIKO pirmininkui sausio 2d. sukako 85 metai. Širdingiausi Jam linkėjimai geros sveikatos!

Ta proga Prof. S. Kairiui Remti Komiteto išdininkas nuolankiai pra-



J. VAINORAITĖ

Garsėjanti jauna balėtininke (Anglija - Nottinghamas), veiklios LAS darbuose p. p. Vainorų šeimos dukrelė, kuri dažnai ir sėkmingai pasirodo ir lietuviškuose parengimuose. Mūsų linkėjimai jaunai menininkei gražiausios sėkmės!

DĖMESIO!

Dr. Vidūno vardo LAS Čikagos sk. rengiamas

KAUKIŲ BALIUS

įvyksta vasario 1 d. B. Pakšto svetainės salėje! Dalyvaukime!

šo kilnaširdžius tautiečius, o ypač ikišiolinius jo rėmėjus, prisiminti nenutrūkstamą šalpos būtinumą. Čekius ar dolerius siųsti nauju Komiteto išdininko adresu - Prof. St. Dirmantas, 6616 So Washtenaw, Chicago 29, ILL. Pakvituojama nedelsiant.

Lietuvių Fondo pagrindinio kapitalo pajamos šiais metais sieks artai \$ 3.000. Pinigų paskirstymas lietuvių išlaikymo-ugdyimo tikslams bus paskirstytas sausio mėn.



LIETUVI!

Kova už Lietuvos laisvę ir išėjimą už lietuvių lietuviškumą dar ne greitai baigsis. Šis mūsų iš mūsų pareikalauja didelės valios, jėgų ir finansinių išteklių įtempimo. Prieš mus puola, ardo mūsų eiles, pildamas šmeižtus ir griaudamas mūsų eiles ir kovinę dvasią. Jis naudoja tam reikalui visas priemones, remiamas valstybinio biudžeto finansais, gerai organizuotais kadrais.

Šioje likiminėje kovoje vienas iš svarbiųjų mūsų ginklų yra spauda. Vieniems ji daugiau reikalinga, kitiems mažiau, bet faktas - jos egzistencija mūsų laisvės kovoje yra keratinis akmuo.

Stok į talką spaudai! Stok energingai, kad jos įtaka pasiektų visus!

Laisvosios Lietuvos vadovybė kviečia visus savo skaitytojus surasti bent po vieną naują prenumeratorių. Tai nėra sunku, jei įvertinsime reikalą ir turėsime norą!

Visi naujai užsiprenumeravusieji gaus laikraštį nuo metų pradžios, jų prenumeratorius mokės bus užskaitytas nuo atsiuntimo dienos iki sekančių metų tos pačios datos. Prenumerata tik \$ 5 metams!

Laukiame Jūsų talkos! L aukiam Jūsų atsiliepimo!

LL Administracija

Žurnalistinėm temom

Iš miestų miesto Los Angeles

Alfonas Giedraitis

Isteigus Liet. Žurnalistų s-gos Los Angeles skyrių, mūsų laikraščiuose pasklido apie tai kronikinės žinutės bei straipsneliai, ir beveik visi kartojo tą pačią klaidą: steigiamajame susirinkime dalyvavo tik 22 Faktiniai dalyvavo 25, bet numeruoto lapo pradžioje keli dalyviai pasitašė tarp eilučių, todėl baigtinio parašo numeris buvo 22, kuomet vadovavo si spaudos atstovai, ir visi, kaip susitarę vienodai painformavo savo laikraščius. Žinoma, mažokas atsilankiusių skaičius gal kiek publikino skaitytojų įspūdį, bet tai jau ne spaudos informatorių kaltė, bet tu tarp eilučių pasirašiusių neatidumas. Vienas iš steigiamojo susirinkimo dalyvių parašė net ilgesnį straipsnį į gruodž. 4d. Naujienas, kuriu atskleista nemažai bešališko atvirumo ir tokių aksiomų, apie kurias tame žurnalistų susirinkime net nevertėjo kalbėti. Bet ten taip buvo. Tikrai kažkas pasakė, kad čia esą tik apie porą tikrųjų žurnalistų, o kiti-tik kronikinių žinučių bei nereikšmingų rašinėlių autoriai (atsseit, pastarieji neverti būti LZS nariais). Jeigu tokia nuomonė ir priva-

čiai, prieš steigiamąjį susirinkimą, buvo skleidžiama, tai nestebėtina, kad iš jaunimo nė vienas spaudos bendradarbis į susirinkimą neatvyko. Susirinkimo prezidiumui nebuvo laiko nė noro tam vienam asmeniui aiškinti beveik visiems aiškias tiesas: būtent, LZS sudaro nariai-žurnalistai (publicistinių str. autoriai), korespondentai, reporteriai, foto-korespondentai, kelionininkai, atsiminimų, monografijų, nekrologų ir kitų dalykų rašėjai. Nors jų titulai, reikšmės atžvilgiu, laipsniškai skiriasi, bet jie visi dirba tą patį žurnalistinį darbą ir dažnai savo žiniomis vieni kitems talkina; kaip ir braižytojai: nors jie nėra inžinieriais, o tačiau Architektų-inžinierių s-gos nariai, nes visvien toje srityje dirbdami, yra architektų ar inžinierių bendradarbiai-talkintojai.

Naujienos tame straipsnyje pašventė net 15 eilučių apie losangeliečių laikraštinių kivičius-apsiplunksnimus bei džiunglių taktiką. Irgi nenutolsta nuo tiesos. Taip ir buvo netolimoje praetyje, bet pastaruoju laiku tas nelemtas paprotys pradėjo kažkaip savaime nykti. No-

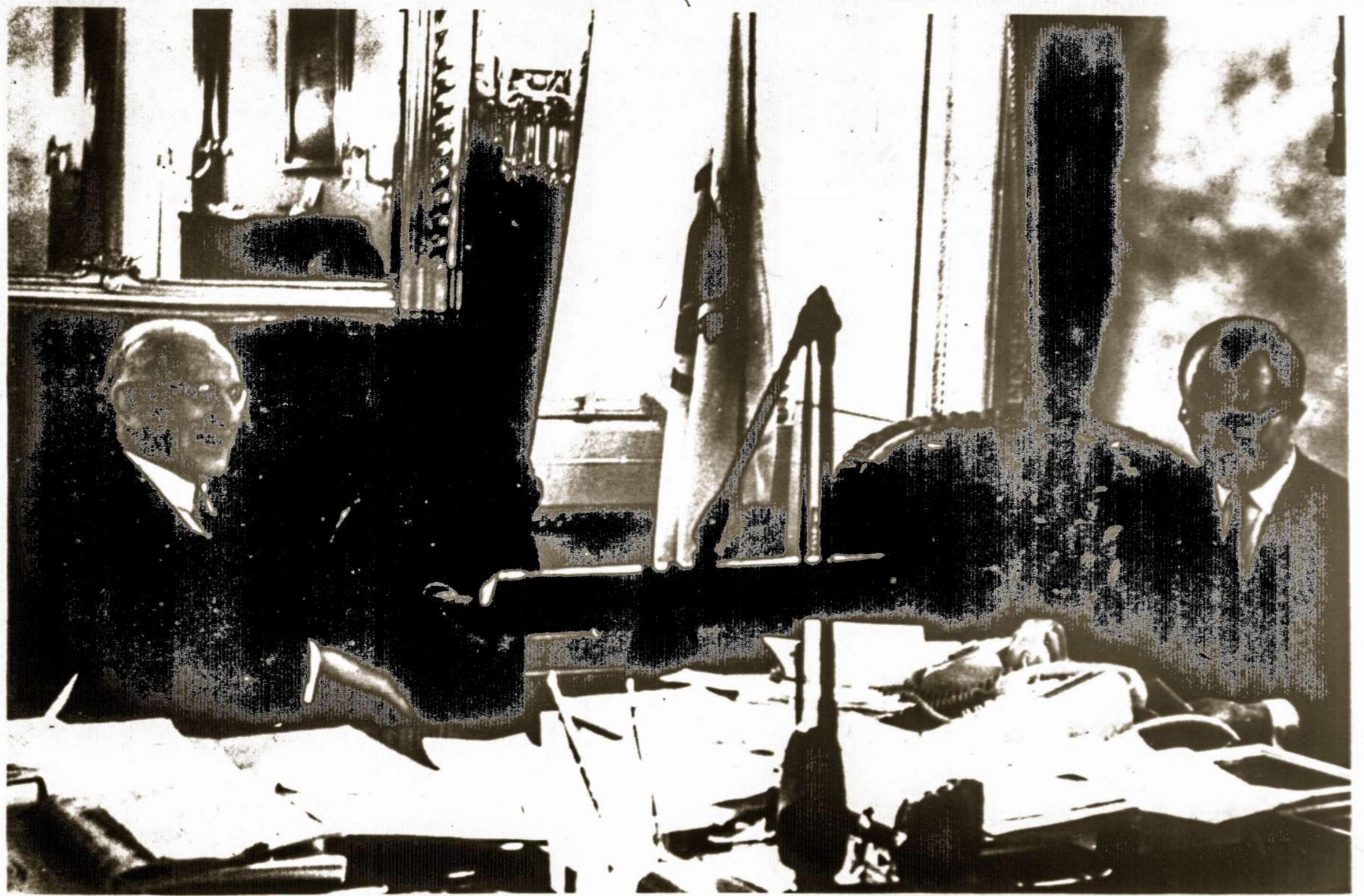
KNYGOS

Alfonas Tyrulis, METŲ VINGIAI, lyrinė rinktinė. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje, 176 psl. Spaudė Draugus Čikagoje. Aplanką piešė P. Jurkus. Kaina \$ 3. Gaunama visuose knygynuose ir Liet. K. Klube - 4545 W. 63 St. Chicago 29.

Jeronimas Ignatonis, LŪŽIAI,

romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje, 301 psl. Spaudė Draugus Čikagoje. Aplanką piešė P. Jurkus. Kaina 3 dol. Gaunamas visuose knygynuose ir LK Klube.

Abi knygos išleistos skoningai ir reikia tikėtis, susilauks gero įvertinimo iš recenzentų ir skaitytojų pusės.



KOVOJE UŽ LIETUVOS LAISVĘ - Atstovų Rūmų pirmininkas JOHN W. McCORMACK (kairėje), tikrai geroje nuotaikoje, kalbant rezoliucijų reikalu su Rezoliucijoms Remti Komiteto pirmininku LEONARDU VALIUKU. Šiuo metu JAV Kongrese jau yra 42 rezoliucijos Lietuvos laisvinimo reikalu.

Velniop su tuo Lietuvių Fondu

Tokį atsakymą gavau iš vieno žymios lietuviškos organizacijos nario, gerai išsikūrusio naujojo ateivio, kurio turtas viršija \$ 100.000, kada jį paraginau įstoti į Lietuvių Fondą nariu. . . Jam jau nebesvarbu niekas, nes jis. . . jau gerai gyvena. O su kitais, anot jo brutalaus išsireiškimo, velniop! Jis jau spėjo pamiršti tuos laikus, kada maitinosi iš Unros ir vertėsi maža spekuliacija. . . Tada jis buvo didelis visuomenės veikėjas ir dar didesnis patriotas. . . Tokių ir panašių mūsų tarpe yra ne vienas, nors kiti, atsisakydami prisidėti į bendrą talką Fondo api mtyje, nevartoja to šurkštams brutalumo, bet mandagiai šypsodamiesi sako. . . kad dabar neturi pinigų. . . sunkūs laikai. Tokiems laikai niekad nepagerės, iki jis susikraus milijoną, o jį gavęs paspės pasimirti, palikdamas sunkiai sukrauta turtą miesto savi-

valdybei. . . Tokių atsitikimų jau yra šimtai. Prieš kiek laiko teko kalbėtis su LF pirm. p. T. Blinstrubiu ir LF Informacijos Vedėju p. J. Vaičiūnu. Jų daviniais Fondas dabar turi per 350 narių su \$ 100.000 kapitalo, padėto įvairiose lietuviškose taupymo bendrovėse. Iš to skaičiaus yra per 50 narių inėšusių po 1.000, kiti mažesniomis sumomis.

Šie skaičiai nesukelia didelio entuziazmo. . . Liūdna. Palyginkime tik tai, kad Amerikoje yra (maždaug) 500.000 lietuvių, daugelis gerai ekonomiskai išsikūrusių, ir turėsime tą nelinksmą mūsų tautinio susipratimo vaizdą. Žinoma, pripažinkime, kad yra tam įktra dalis mūsų tautiečių, kurie šiandien sunkiai ekonomiskai verčiasi. Tai pensininkai. Ne-laimės-ligū ištikti ieji, bet turime ir "biznierių". Kiek yra lietuviškų finansinių bendrovių, laidojimo įstai-

gy, fabrikėlių, krautuvių ar net karčiamų. Visi jie padaro sau puikų pragyvenimą ir net geras santaupas su sakrauna, daugiausia iš lietuvių, nes lietuvis lietuvi palaiko. O jų Fondo narių skaičiuje beveik nėra. . . Fondas jau yra visų bendra pastanga iš laikyti lietuvių. Kur jų talka?

Junkimės visi! Įamžinkime savo pavardę tame lietuviybės išlaikymo ir kovos už lietuvių paminkle! Jis ilgas ir labai ilgas metas bylos apie mūsų tautinį susipratimą ir neš didelę naudą ir garbę lietuvių.

Jei kam būtų neaiškūs Fondo tikslai, ar norėtų gauti kokių kitų informacijų, terašo - Lietuvių Fondas, 7243 So Albany Ave, CHICAGO 29, ILL ar tepaskambina - HE 4-4076

Tad visi talkon, kad mūsų Lietuvių Fondas stiprėtų, pasiekdamas 1.000.000 dolerių ir rodytų lietuviškos išsivijos jėgą, vardan tos Lietuvos!

V. Kačys



Liet. Žurnalistų S-gos Los Angeles Skyriaus steigiamojo susirinkimo prezidiumas - kalba pirmininkaujantis St. PALTUS, sėdi Alf. GIEDRAITIS ir D. POLIKAITIENĖ. Nuotrauka - L. Briedžio

rs jo šakny, atrodo, dar gyvos, kas parodė, kad ne visi iš susirinkusių norėjo Garbės Teismo. Ne visi norėjo ir organizacinės tvarkos: priklausyti LZS Centrai. Tai vis individualaus liberalizmo reiškiniai, kurie ateityje turės išnykti, o žurnalistų mintys ir idėjos sutapti su išsivijoje esančios visuomenės vyraujančia opinija ne bendradarbiavimo su okupantu, bet Tėvynės laisvinimo prasme.

Dėl susirinkimo žurnalistinio jaunimo nedalyvavimo, buvo sielotasi senesniųjų, ir, anot Sk. pirm. S. Paltaus, vieną sykį mes turėsime pasitraukti ir ką nors palikti savo vietoje. Geriau būtų, jei jaunieji jau dabar dalyvautų susirinkimuose, pasikaitose, diskusijose-techniskai ir organizaciniai bręstų. . . A bove maiori discit arare minor (iš seno jau čio jauniklis mokosi arti).

Žurnalistika nėra vien sausų faktų pertekimas skaitančiajai visuomenei, bet dažnai būna ir jos nuomnės formuotoja. O taip pat reikia žinoti, kad kartais privalu skaitytis ir su visuomenės vyraujančia nuomone. Todėl žurnalistui turi padėti visų gyvenimo sričių ir mokslų turimos bendrosios žinios, pradedant psichologija ir baigiant matematika ir nėra ko stebėtis, jei senteji prieš išeidami į "garbingą poilsį", - Cicerono žodžiais tariant: Otium cum dignitate, - nori, gal net trokšta, savo vietoje palikti dar geresnius. Juk turi būti ir intelektualinė evoli-

cija.

Tame susirinkime Alg. Gustaičio iškeltas klausimas dėl nemokamų pakvietimų spaudos atstovams į parengimus, irgi kvepia garbe. Apie garbę, kuri už kelių šimtmečių bus galima rasti tik enciklopedijose ir žodynuose, kaip ir karaliai tik kortų kaladėse, aš jau anksčiau esu rašęs. Bet mūsų amžiuje dar su šiuo terminu reikia skaitytis. Todėl tegul dar paegzistuoja garbės teismai, pa gerbimai ir Gloria in excelsis. . . Žinoma, visai kitaip įvyko susirinkime: beveik visi nesutiko pretenduoti į neapmokamą garbę-būti renkama į valdybą. Bet, jeigu, daleiskime, nario mokestis būtų \$60 metams ir v-bos nariai vien už posėdžius galėtų pasiimti bent po dešimt tuke, tai kažin ar būtų maldavimų neatsiimti kandidatūras? . . Niekto nepadarysi: čia Amerika-garbė ir pinigas lengvai sutelpa viename maiše.

Na, kaip ten bebūtų, bet Sk. V-ba nutarė gautus nemokamus pakvietimus tuoj perduoti tu laikraščiu atstovams, kuriuose rengėjai norės recenzijų ar straipsnių. Tuo bus išvengta nemalonių supuolių po kelis straipsnius į vieną laikraštį, o į kitus nė vieno. Be to nutarta ruošti Spaudos Balių gegužės mėn. Salė jau gauta.

Tai tokie yra pirmieji LZS Los Angeles sk. organizacinės veiklos pirmieji žingsniai. Tėvynės Labui!